

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petlitvra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 »
za trikrat 10 »
za več kot trikrat . . . 9 »

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvra
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenimmi nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 183.

Današnja številka obsega 6 strani.

Dunajske volitve.

Precej ko je zatisnil oči Lueger, je v krščanskosocialni stranki začelo nekaj pokati. Vzrokov je veliko. Lueger je s svojo mogočno osebnostjo, populariteto in energijo nadomestoval pomanjkanje trdne organizacije; po njegovi smrti se je takoj pokazalo, kako velika je bila ta napaka. Tako velika, vodivna in čez toliko kronovin razširjena stranka ne more izhajati brez železne organizacije. Zato se je kmalu pojavil separatizem in lokalizem med masami volivcev; začeli so najprej rovatiti vsi tisti bivši Schönererijanci in nemškonsocialni antisemitje, ki so jo svojčas ubrali za zastavo Luegerjevo, ko je šel v boj zoper judovsko in liberalno korupcijo na Dunaju. Tem ljudem je manjkalo pravega krščanskosocialnega prepričanja in skoro že ob Luegerjevi smrtni postelji so pod okriljem Verganija začeli grd boj zoper vodivne može v stranki. Kaj so hoteli, to je danes jasno: stranko zavoziti na šovinistični in »neklerikalni« tir. Najboljše sredstvo za to se jim je zdelo osumničiti tiste voditelje, ki so si, po prejšnji revni ali vsaj malopremožni, v stranki ustvarili dobro pozicijo, da so prišli do svojih mest na nepošten način. Posrečilo se jim to ni, kakor je pokazal proces Bielohlavek, toda nekaj od vsakega obrekovanja obvisi. Velika napaka pa je bila tudi ta, da je krščanskosocialna stranka bila izpočetka napram Verganijevcem preveč prizanesljiva, da je začela z nacionalci v narodni nestrpnosti konkurirati in je sklenila znane nemške varstvene postavbe v štirih kronovinah. To ni bilo po krščanskosocialnem programu. Končno pa obstojajo neke difference med dunajskimi in podeželskimi krščanskimi socialci in mnogi se tudi izpodtikajo nad Gessmannom.

Vse te reči je agitatorično izrabila socialna demokracija. Socialna demokracija v agitatoričnem oziru odnekad ne pozna nobenih meja in njena demagogija se ne ustraši najgršrega in najnevarnejšega sredstva. Socialni demokrati so nezavedno maso obdelavali na vse plati; tudi draginja jim je zelo prav prišla. Potem pa je tudi to, da v časih prevrata, nereda in anarhije socialna demokracija sploh napreduje. Imamo ferraersko gonjo, portugalsko revolucijo, anarhične pojave na Francoskem in Španskem, kolobocijo v Avstriji; sadove žanje socialna demokracija s svojim zaslepljevanjem in hujskanjem mase. Končno pa stojimo zdaj v znamenju koncentriranega navalna vesoljnega svobodomiselnosti na katolištvo. Vse to nam razloži izid zadnjih volitev na Dunaju.

28. oktobra se je vršila nadomestna volitev za državnozbornski mandat v Hietzingu, ki je bil dozdej v Luegerjevih rokah. Zmagal je župan dr. Neumayer, krščanski socialc proti liberalcu in socialnemu demokratu. Pri tej volitvi se je pokazalo, da je liberalizem obsojen na gotovo smrt in tudi na Dunaju nikoli več ne bo oživel; narastli so pa krščanskosocialni in socialnodemokratski glasovi; krščanskosocialni nasproti zadnji volitvi za 869, socialnodemokratski za 1165.

Pri volitvah za bivši Luegerjev deželnozbornski mandat v Leopoldovem mestu pa, ki so se isti dan vršile, je krščanskosocialni kandidat Preyer moral priti v ožjo volitev. Krščanski socialci so izgubili tu od zadnje volitve 1506 glasov na socialne demokrate.

Pri obeh volitvah je bilo značilno to, da kljub volivni dolžnosti v Hietzingu ni volilo 1500, v Leopoldovem mestu pa 3700 volivcev, torej vsegaskup 5200 volivcev v Hietzingu in 1000 v Leopoldovem mestu, torej 2000 pa je oddalo prazne glasovnice. Ker so socialni demokrati, judovski nacionalci

in liberalci skoro vsi volili, kažejo nevolivci in prazne glasovnice, da veliko volivcev, ki so se dozdej prištevali med krščanske socialce, ni hotelo v boj za krščanska kandidata; posebno velja to za preprostega moža Preyerja, proti kateremu so strahovito delali Verganijevci.

Pri ožji volitvi, ki se je vršila včeraj, je Preyer propadel; dobil je 11.625 glasov, njegov protikandidat socialni demokrat Schuhmeier je dobil 12.761 glasov, ima torej večine 1136 glasov in je izvoljen.

Značilno je, da je vsa plutokracija, liberalna aristokracija, vse borzianstvo, vsi judi, tako liberalni kakor ortodoksni, različni cesarski svetniki, baroni itd. šli združeni v boj za Schuhmeierja, ki je znan kot najhujši revolucionar in ferraerovec v socialnodemokratskem taboru. To je pravi signum temporis!

Seveda pa na drugi strani ni smeti vse reči gledati preveč pesimistično. Oba ta dva mandata sta bila za krščanske socialce vedno kaj težavna; celo Lueger ni imel velike večine. Oba okraja sta hudo judovska in socialnodemokratska; da si jih je Lueger priboril, to je večidel zasluga njegove nenavadne osebnosti. Sam je rekel, ko je bil tu izvoljen, da se zelo čudi, da je dobil toliko glasov od Judov! Tudi ni rečeno, da bo soc. demokracija vedno tako naraščala. Saj je velik razdor v njej in zadnje čase je izgubila že nekaj tako deželno-kakor državnozbornskih mandatov. Najbrž je njen uspeh na Dunaju le pripisovati slučajni, zanje ugodni začasni politični konjunkturi. Pomisliti je tudi treba, da je bil Neumayer, bivši nacionalc, v Hietzingu izvoljen s precejšnjo večino, Preyerjeva kandidatura pa že izpočetka mnogim ni bila simpatična, češ, da je preveč »Gessmannovec«. Torej veliko osebnosti. — Schuhmeier je dobil v Leopoldstadtu večinoma same judovske glasove, ker je v tem okraju sploh 45 odstotkov judovskih volivcev. Socialni demokrat, izvoljen od bankirjev in velekapitalistov, je pač nekaj jako značilnega!

Sicer pa utegne poraz v Leopoldovem okraju krščanskim socialcem le koristiti. Čisto mogoče je namreč, da so krščanske socialce zopet izdali Verganijevci, ki so zadnji hip sicer izdali parolo za Preyerja. Zdaj imajo pravi strankarji priliko izločiti iz svoje srede gnjile sadove. Uvideli bodo vsi, kako je treba discipline, trdne organizacije in dela na podlagi krščanskosocialnih načel brez ozira na različne nacionalne in druge vetrove!

Meščanska korporacija v Kamniku.

(Govor poslanca dekana Lavrenčiča, v seji kranjskega deželnega zbora, dne 28. oktobra 1910, po stenografskem zapisniku.)

Visoki zbor! Dvainsedemdeset upravičencev kamniške meščanske korporacije mi je poslalo to-le pismo:

»Podpisani upravičenci kamniške meščanske korporacije prosimo Vas, z ozirom na Vam že znane razmere v tej korporaciji, da zastavite prejkoprej svojo besedo v visoki deželni zbornici v prilog tako zaželeni rešitvi vprašanja o pravnem značaju in konečni ureditvi uprave premoženja meščanske korporacije. Na to rešitev in uredbo že čakamo nad štirideset let. Posredujte tudi, da blagovoli veleslavni dež. odbor do konečne rešitve tega važnega gospodarskega vprašanja obračati posebno pozornost na pravilno gospodarstvo gori omenjenega premoženja.«

Premoženje meščanske korporacije.

Temu naročilu sem se odzval s samostojnim predlogom, ki je sedaj v raz-

pravi. Predno pa predlog utemeljujem, naj izpovem, da je tozadevno premoženje meščanske korporacije v Kamniku, obstoječe iz prostranih gozdov, njiv, pašnikov, travnikov, planin, hiš in raznih drugih objektov, zelo veliko. Nahaja se v katastralnih občinah: Zupanje njive, Stranje, Kamnik, Mekinje in Nevlje. Ves svet meri 6009 hektarov, 73 arov in 62 m² ali približno 11.000 oralov. Ceni se to premoženje nad dva milijona kron. Temelj premoženju je postavil cesar Karol IV., ko je podaril v XIV. stoletju mestu Kamnik, to je vsem tedaj v mestu Kamnik obstoječim hišam velike gozdove v bistrški dolini.

Upravni odbor neomejen gospodar.

Tej nad dvamilijonski imovini se smatra kot neomejeni gospodar takozvani upravni odbor meščanske korporacije v Kamniku, ki naj se voli izmed upravičencev na novo vsaka tri leta, in sicer po: »Opravičnem redu«, izdanem dne 1. oktobra leta 1899, toda od višje oblasti doslej še nepotrjenem. Ta odbor zavzema stališče, da je korporacijsko premoženje samostojno in zgolj privatno, vsed česar ne sme odbora pri upravi tega premoženja nikdo nadzorovati, niti ne deželni odbor.

Stališče upravnega odbora ni zdravo.

To stališče pa ni zdravo niti pravo. Ni zdravo, ker samovoljno postopanje upravnega odbora, oziroma terorizem dveh ali treh članov vzbuja nesporazum in nevoljo ter izzivlja prepire med upravičenci v zadnjem času v toliki meri, da razburkano valovje korporacijskih preprirov pluska, ne sicer do neba, pač pa v sodno dvorano kamniškega okrajnega sodišča. (Klici na levi: »Čujte!«.) O samovoljnem postopanju le par zgledov. Dne 11. februarja leta 1903. je bila volitev v korporacijski odbor, in sicer pod vodstvom gospodujoče stranke in kontrolo vladnega komisarja. Zmagali so somišljeniki S. L. S., toda stari upravni odbor ni hotel odstopiti, ne premoženja izročiti. (Klici na levi: »Čujte!«.) Vse pritožbe na deželno vlado in na deželni odbor niso nič izdale; pretekla so tri, štiri leta, ne da je mogel legalno izvoljeni odbor prevzeti premoženje. Po tej dobi se je poljubilo nasprotnikom razpisati nove volitve in volilo se je dne 14. marca leta 1907., prav po turškem zistemu, (Veselosť na levi, ugovori na desni) samo, da so ostali na svojih sedežih stari ali tem po mišljenju sorodni gospodari, kateri pa do danes še niso razpisali volitve, čeprav je potekla njihova poslovna doba že meseca marca t. l.

Po njihovem »Opravičnem redu« bi se moral dalje vršiti vsako leto tekom meseca februarja redni občni zbor upravičencev, a po izjavi teh ni bilo občnega zbora že deset let, (Klici na levi: »Čujte, čujte!«) če izvem zadnji sestanek pred par meseci, ki pa ni bil občni zbor. (Dr. Tavčar in Triller: »Ker ste ga razbili!«) Ne, ampak nasprotna stranka je naše izzivala in žalila! Seveda gospod dr. Triller kot kronjurist kamniških liberalcev (Dr. Šusteršič: »Samo krone nima!« — Živahna veselosť na levi.) noče o tem ničesar vedeti. Toraj iz tega je že razvidno dovolj, kako upravičena je želja upravičencev — in sicer, ne samo naših somišljenikov, ampak tudi pripadnikov nasprotnih stranke, kar svedoči podpis, (Dr. Tavčar: »Stvar spada pred sodnijo!«) da se čimprej dožene upravni značaj te korporacije in legalno uredi upravo premoženja tembolj, ker se upravičenci zavedajo, da bi jim zakonito urejeno in umnejše gospodarstvo donajalo veliko več užitkov. Sedaj dobivajo upravičenci vsakoletno od dvamilijonskega premoženja le šest sežnjev drv in dva do tri kubike hlodov, kar je vredno komaj sto kron, ker si morajo upravičenci drva in hlode na lastne stroške nad eno uro daleč dovažati, dočim bi jim umnejše gospodarstvo pri tako ogromnem premoženju,

če bi se isto le s tremi odstotki obrestovalo, donajalo vsakoletno nad 320 K.

Stališče upravnega odbora ni pravo.

Stališče upravnega odbora meščanske korporacije, da je premoženje privatno-pravno, tudi ni pravo. Poizvedbe o tem vprašanju kažejo ravno nasprotno in upravičujejo v polni meri pravno mnenje, po katerem je uprava tega premoženja javna zadeva, za katero velja določila občinskega reda sploh in posebej še določila drugega pristavka k občinskemu redu.

Listine za javno - pravnega značaj premoženja.

Dognalo se je, da je v vseh tozadevnih starih listinah in drugih spisih označeno vedno le »mesto Kamnik« kot lastnik tega premoženja v obsegu onih meščanskih hiš, ki so obstale za časa podaritve. — Žal, da se je mnogo teh listin v zadnjem desetletju poizgubilo, (Klici na levi: »Lepa reč, kdo jih je izgubil?«) vendar pa je tistih še vedno v originalu ali pa v poverjenih prepisih toliko preostalo, da se iz njih izlehka utemeljuje pravni značaj korporacijskega premoženja. Posebno je važna v arhivu kamniške korporacije nahajajoča se konfirmacijska listina nadvojvode Ferdinanda, z dne 9. marca l. 1528., v kateri se potrjuje iznova mestu Kamnik, (Dr. Tavčar: »Hišam!«) da hišam, ki so tvorile mesto Kamnik, — v prejšnjih 23. v tej listini dobesedno navedenih pismih podeljene pravice.

Izmed teh je važno pismo cesarja Friderika IV., z dne 28. oktobra leta 1451., v katerem zaukazuje mestu Kamnik, da pomaga Zigi Lambergu, oskrbniku na Starem Gradu pri zidanju črnelskega gradu z lesom iz mestnih gozdov; nadalje pismo istega cesarja, izdano v ponedeljek po drugi postni nedelji leta 1478., v katerem zapoveduje deželnemu glavarju Zigi pl. Sebrion-u in Gašperju Havenspeku, vicedomu kranjskemu, da varujeta mesto Kamnik v njegovih pravicah do planin, gozdov in lesa; nadalje pismo Viljema Auersperga, deželnega glavarja kranjskega, v ponedeljek pred sv. Petrom in Pavlom leta 1496., v katerem prepoveduje mejašem srenjskih pašnikov in gozdov v Bistrici pri Kamniku kaj poškodovati, ker je mesto Kamnik s pismom dokazalo, da so pašniki in gozd njegova lastnina; nadalje pismo, izdano v četrtek po sv. Juriju leta 1507., Jurija pl. Eck, vicedoma kranjskega in Vida pl. Turn, oskrbnika na Starem Gradu, v katerem se navaja »Kamniška Bistrica« kot lastnina mesta Kamnik.

Poleg teh listin v mestnem, oziroma v korporacijskem arhivu kamniškem, hrani korporacija v Kamniku še več drugih velevažnih listin v originalu in prepisih iz let 1516., 1533., 1567., in 1577., — kar se je dognalo še pred par leti; one vsebujejo važne podatke za presojo pravnega značaja zadevnega premoženja.

Te listine in sploh arhiv meščanske korporacije in mestni arhiv v Kamniku, naj bi v najbližjem času pregledal zastopnik deželnega odbora v spremstvu veščaka, (Dr. Triller: »Ga bodo ven vrgli.« — Dr. Pegan: »To je pa lepo od Vas — den naj vržejo zastopnika deželnega odbora!« — Klici na levi: »To bi bilo pa res lepo!«) toraj v spremstvu veščaka, ki zna čitati srednjeveške pergamente in druge starejše listine ter jih razumeva, morda v spremstvu ravnatelja deželnega muzeja dr. Mantuanija.

Iz poznejše dobe navajam iz arhiva kamniške korporacije spis v povezku z napisom: Fasc. II. »Grundtausch«. Spis je prepis z opazko: »Das eigenhändige Original ist zur Instanz remittirt worden.« To je pismo, oziroma poročilo mestnega sodnika kamniškega, okrožnemu uradu, z dne 23. julija leta 1771.; v njem se izrecno imenuje mesto Kamnik kot posestnik bistrškega gozda in drugih zemljišč. — Isto potrjujejo še druge listine in spisi iz XVIII. in XIX. stoletja, iz katerih povzamem poročilo

c. kr. zemljiško - odvezne in deželne komisije za uravnavo zemljišč z dne 6. januarja leta 1875., št. 2470 ex 1874, v katerem se imenuje mesto Kamnik izrecno kot upravičena stranka, ki je nastopala pri vseh zemljiško - odveznih operacijah, tikajočih se bistriških gozdov. Nadalje se čita v tem spisu, da je mesto Kamnik nastopalo kot tožnik v mnogih pravih glede servitutnih pravic pri tozadevnih zemljiščih; mesto pa, da je pri obravnava zastopal župan z obema svetovalcema ali pa odvetnik, katerega je podpisavalo pooblastila občinsko predstojništvo. Menim toraj, da bi se na podlagi teh listin povsem dokazal javno-pravni značaj tozadevnega premoženja, seveda v nadaljnji užitek le upravičencem.

Deželna deska in zemljiška knjiga za javno - pravni značaj.

Preidem k deželni deski in zemljiški knjigi, ki je še posebno velike važnosti za presojo pravnega stališča meščanske korporacije. Pribijem, da je gozd »Kamniška Bistrica« z lovsko pravico vpisan v deželni deski v Ljubljani pod B. IX. Fol. 69, nov vložek št. 833 pod imenom: »Stein kais. königl. Stadt« (Klici na levi: »Čujte«!) — (Ohne Angabe eines Erwerbtitels.) ves čas noter do leta 1887. brez oporeke. Šele 31. marca leta 1887, se je oglasilo upraviteljstvo meščanske korporacije in poskrbelo v deželni deski pri tem vložku tole znamenbo:

»Praes. 31. März 1887, Z. 2486. — In Folge Bescheides des k. k. Landesgerichtes Laibach, vom 5. April 1887, Z. 2486, wird die von der Vermögensverwaltung der Bürger-Korporation in Stein im grundbüchlichen Richtigstellungsverfahren rechtzeitig eingebrachte Anmeldung de praes. 31. März 1887, Z. 2486, gegen die bei diesem Tabular-Körper enthaltene Eintragung des Eigentümers nach § 8 des Gesetzes vom 25. Juli 1871, R. G. Bl. Nr. 96, angemeldet. Fasc. II. 333 de 1887.«

Da bi se informiral o tozadevnem odloku c. kr. deželne sodnije, njegovi vsebini in podlagi, na kateri se je vpisal zaznamek, šel sam k deželni deski; — toda odloka tam ni najti; sodi se, da je morda pri meščanski korporaciji v Kamniku.

Vidi se mi pa, da se je zaznamek vpisal edinole na podlagi naknadnega sklepa občinskega odbora v Kamniku z dne 19. januarja leta 1888., št. 852. Sklenilo se je, da je upravni odbor meščanske korporacije upravičen zastopati korporacijo pravno-veljavno pri deželni deski in zemljiški knjigi; nadalje, da je premoženje meščanske korporacije samostojno in, da se tu ne gre za prepis premoženja, marveč, da je le popraviti ime posestnika.

Iz dopisa deželnega odbora c. kr. deželni vladi z dne 30. maja leta 1891., št. 9838, pa razvidim, da je občinski odbor kamniški predložil ta svoj sklep c. kr. deželni vladi v potrjenje; toda c. kr. deželna vlada je z odlokom dne 8. januarja leta 1889., št. 11.279 ex 1888, potrjenje odklonila, dočim je deželni odbor ta sklep prvotno potrdil, pozneje vsled zelo važnih pomislov z odlokom dne 15. marca in 19. junija leta 1889, št. 2115 in 3755 to potrditev preklical.

Kaj se je potem zgodilo, ne preiskujem, ker že to dovolj kaže, da sloni oni zaznamek v deželni deski na zelo rahli podlagi; in če bi bil tudi zaznamek upravičen, smatrati je mesto Kamnik toliko časa kot zemljiško-knjižni gospodar tega premoženja, dokler se ne dokaže nasprotno ter v deželni deski popravek, oziroma zaznamek ne izvrši.

Tudi v zemljiški knjigi kamniški je vpisano pri vseh vložkih mesto Kamnik kot zemljiško-knjižni posestnik, ves čas noter do leta 1887., brez oporeke z imenom »Stadt Stein« ali »Stadtgemeinde Stein« ali städtische Kaserne in Stein« ter posebej pri vložkih 607, 608 in 597 davčne občine Kamnik, kar razvidno v zemljiški knjigi, še danes brez opazke. — Le vložek št. 41 davčne občine »Zupanje njive«, je vpisan kot imovina meščanske korporacije, na podlagi prisojilnega pisma z dne 9. novembra 1889, št. 9577.

Sicer pa vlada od leta 1887. glede korporacijskega premoženja velika zmedenost v zemljiški knjigi (Klici na levi: »Čujte, čujte!«) in sicer vsled opevanjih zaznamov upraviteljstva meščanske korporacije, vpisanih menda prav na isti podlagi, kakor pri deželni deski. — Ker pa še ni eden teh zaznamkov, izvzemši parc. št. 700, davčne občine Nevlje, vložek 96, pravno rešen in nasprotno ne dokazano, je in ostane še vedno mesto Kamnik zemljiško-knjižni posestnik, seveda imenom onih hiš, ki so tvorile ob podelitvi mesto.

Javno - pravni organi upravitelji premoženja.

Zelo merodajno za presojo pravne-ga značaja tozadevnega premoženja je

nadalje dejstvo, da je ves čas, kolikor daleč se ta zadeva zasleduje, noter do leta 1850., to premoženje upravljal vedno načelnik občine, takozvani »Stadtrichter«, mestni sodnik; v pomoč mu je bil gozdarski izvedenec. Tedaj je pa glasom zapisnika z dne 17. julija leta 1850. zadnji mestni sodnik, Janez Klander, v smislu občinskega zakona iz leta 1849., izročil to premoženje novoizvoljenemu občinskemu zastopu še sedaj obstoječe mestne občine Kamnik. Občinski zastop je upravljal isto do 16. oktobra leta 1866., ko se je izvršil preobrat v smislu sedanje uprave, in sicer, kar je važno, brez ingerence višjih kompetentnih oblasti. (Klici na levi: »Čujte, čujte!«)

Meščanska korporacija in njen odbor.

Dne 16. oktobra leta 1866. se je sšlo izmed 190, danes 181, — 136 upravičencev in je glasom zapisnika iz lastne inicijative ustanovilo: »Meščansko korporacijo v Kamniku« ali nemško takozvano: »Bürger-Korporation in Stein« ter se tako ločili od mestne uprave. Tej korporaciji so še istega dne pod predstvom župana izvolili upravni odbor, ko so glasom zapisnika prej sklenili:

a) da se voli upravni odbor vsake tri leta po določilih pristavka II. k občinskemu redu v smislu obč. postave z dne 17. februarja 1866;

b) da obstoji upravni odbor iz peterih članov, oziroma treh. Odbor peterih članov sklepaj v onih zadevah korporacijskega premoženja, o katerih je sklepal doslej občinski odbor. Izmed teh peterih članov se voli načelnik in dva namestnika, ki pa sklepajo v onih vprašanjih, v katerih je doslej odločevalo mestno predstojništvo. Načelnik je izvrševalni organ;

c) da se je upravni odboru ravnati po §§ 31, 32, 61, 62, 63, 64 alineja 1 in 3; 65 in 67 občinskega reda.

Upravni odbor peterih članov je dne 28. oktobra leta 1866, kakor razvidim iz dopisa deželnega odbora c. kr. deželni vladi z dne 30. maja leta 1891, št. 9838, glasom zapisnika storil obljubo v roke župana dr. Josipa Prevec.

Upravni odbor in upravičenci priznali javno-pravni značaj korporacije.

S tem, da se je volitev vršila pod predstvom župana, da se je določila uprava po občinskem redu in posebej po določilih pristavka II. k občinskemu redu ter da so odborniki storili obljubo v roke župana, to je javnega organa, — so odbor in upravičenci jasno priznali, da ni to kako premoženje zasebnih upravičencev, marveč javne korporacije (Klici na levi: »Tako je!«), za katero veljajo določila občinskega reda. — Ravno to potrjuje nadaljna praksa, da je vsako volitev skozi vsa leta pri meščanski korporaciji v Kamniku vodil vsakokratni župan in tudi zadnje dne 14. marca leta 1907, čimur so nam svedoki vsi upravičenci, ki so se volitev udeleževali.

Kamniški župan dr. Kraut in član upravnega odbora za javno - pravni značaj.

In konečno, kar smatram za eminentno važno pri danih razmerah je to, kar čitam v uradnem poročilu deželnemu odboru z dne 22. aprila leta 1908, št. 5807, namreč, da se tudi kamniški župan in odvetnik dr. Kraut, ki je upravičenec in član odbora meščanske korporacije v Kamniku, nikakor ne zлага z mnenjem, da je korporacijsko premoženje v Kamniku privatno-pravnega (Klici na levi: »Čujte, čujte!«) značaja. Iz tega se logično sklepa, da je gospod župan za javno-pravni značaj tozadevnega premoženja. To je vpoštovati tembolj, ker je gospod dr. Kraut duša sedanjega upravnega odbora, ki je imel priliko in možnost kot jurist globoko presoditi notranjo upravo in zgodovino te korporacije.

Utemeljeni sklepi.

Jasno je torej, da si upravni odbor meščanske korporacije nekaj prisvaja, kar mu ne gre, — vsaj tako dolgo ne, dokler ne dokaže svojega zakonitega postanka in obstoja, oziroma dokler mu niso kompetentne oblasti na podlagi argumentov tega priznale. (Klici na levi: »Tako je!«) Vidi se nadalje tudi, v koliki zmoti živi upravni odbor, meneč, da je ni oblasti pod solncem, ki bi smela ogledati si njegovo poslovanje. (Veslost in smeh na levi.)

Hkrati je pa tudi razvidno, da je deželni odbor upravičen in dolžan odločno poseči (Klici na levi: »Tako je!«) v to pereče vprašanje, da isto dožene in red napravi. Potem pa v prvi vrsti posreduje, da se obzorje nekaterih sedaj pri upravi tega premoženja merodajnih gospodov, katero se s poleni bistriškimi in hlodi prične in žal! s poleni in hlodi tudi konča (Veslost in smeh na levi), — vendar enkrat dvigne in razširi v

porabo zakladov »Kamniške Bistrice« potom boljše in kolikor možno moderne komunikacije ter raznih podjetij, osobito tovarne za lesne izdelke. Tako bi se zelo pomnožil užitek upravičencem in naklonil zaslužek Kamniku in vsej okolici.

Priporočam kar najtoplejše: Visoki zbor sprejmi predloge upravnega odseka! (Veliko odobravanje in ploskanje.)

Naša država.

Česko - nemška pogajanja najbrže ne bodo imela tistega uspeha, ki si ga je obetala vlada. Poslanci, ki so izpočetka bili precej voljni drug drugemu odnehati, so zdaj naenkrat svoje zahteve zvišali. Krivda je edinole na Nemcih, ki hočejo kot »Herrenvolk« vse zase. Vladni krogi izjavljajo, da bo uspeh praških pogajanj le relativen, to se pravi, da se bo definitivno sklenilo: izprememba deželnega reda, kvalificirano glasovanje pri rečeh narodnega značaja in narodnostni ključ glede imenovanj uradništva; predloge glede jezikovne rabe pri avtonomnih uradih, manjšinskih šol in narodne okrožne razdelitve pa bodo izročene permanentnemu odseku, ki bo zboroval še dalje. Nemcem zlasti niso bili všeč sklepi glede češkega značaja Prage, ki jo hočejo Nemci imeti dvojezično.

Državna zbornica, ki ne more čakati, dokler se pobotajo Nemci in Čehi, bo vzela, kakor se piše, v pretres definitivno izpremembo poslovnika, ker provizoričen poslovnik, sklenjen po lex Krek poteče 31. decembra. Ker pa izpremembe poslovnika do tedaj ne bo mogoče definitivno rešiti, bo treba provizoričnega podaljšati. Nemci oznanjajo, da bodo pri tej priliki zopet vse moči napeli, da se nemščina določi za »parlamentarni jezik«. Sploh se o delovanju zbornice sodi jako pesimistično. Imamo obstrukcije: v štajerskem, češkem, moravskem, gališkem in istrskem deželnem zboru, v goriškem, ki se je zaključil, tudi niso normalne razmere. To bo na parlament slabo vplivalo, neglede na opozicijo, oziroma obstrukcijo v parlamentu, saj Bienenrth še vedno straši s svojo laško fakulteto. Boge, če res ne bodo nove volitve?

3. in 4. t. m. zboruje na Dunaju shod avstrijskih mest z lastnim statutom ter se posveta o komunalnih vprašanjih. Ljubljana topot ni zastopana; tudi Bolcan, Inomost in Roveret so se opravičili.

Solnograški deželni zbor, oziroma njega finančni odsek je predložil proračun za leto 1911. Potrebščine znašajo 3.727.273 K, pokritje pa znaša 2.161.974 K, deficit torej 1.565.299 K. Iz tega se razvidi med drugim lažnjivost naših liberalnih listov, ki natolcujejo, da ima kranjska dežela največji deficit med vsemi. Dežele sploh težko izhajajo. Pomisliti pa je treba, da nobena ni v zadnjih letih izvršila toliko melioracijskih, cestnih in vodovodnih del, kakor ravno naša.

Državnozbornski poslanci vseh dežel, skozi katere teče južna železnica, bodo v državnem zboru uprizarili akcijo zoper nameravano podaljšanje povišanih tarifov na južni železnici. Poroča se, da se bo med vlado in južno železnico glede tega v kratkem dosegel sporazum in bode povišanje tarifov veljalo do leta 1917. To pa ne gre! Alpske dežele naj plačajo deficit južne železnice, ki ga umetno delajo francoski akcionarji!

»Tagespost« poroča danes, da je solnograški pomožni škof dr. Kaltner imenovan za krškega nadškofa (Celovec).

Hrvaški sabor je sklican k zasedanju 21. t. m. Takozvana osješka skupina izkuša posredovati med banom in koalicio, da se stvori vladna večina.

Kako hoče železni kartel javnost slepiti.

Eden izmed največjih oderuhov, pod katerim trpi avstrijski gospodarski razvoj, je železni kartel. Boj proti oderuštvi te zveze bi morala biti patriotična dolžnost vsega avstrijskega prebivalstva. Preteklo soboto se je vršil občni zbor praške železno-industrijske družbe, ki je pravzaprav glava in voditeljica železnega kartela. Akcijski kapital te družbe znaša 25 milijonov kron. Čisti dobiček od tega kapitala znaša za lansko leto nič manj kakor 11 milijonov kron; ta kapital se torej obrestuje po 42 ½ %. Razdeli se med lastnike teh delnic 9.637.000 kron; vsak delničar dobi na vsako delnico, ki ima imensko vrednost 400 K, nič manj kakor 150 K to je 37 ½ %. Ker se pa javnost vedno bolj upira temu oderuškemu in brezvestnemu početju, so si del-

ničarji izmislili novo zvijačo, s katero hočejo javnosti te velikanske oderuške dobičke prikriti. Zadnji občni zbor je namreč sklenil, da se akcijski kapital zviša za 10.300.000 kron. Ta pomnožitev kapitala je sicer sama na sebi dobra stvar in pomeni pospešitev železniške industrije, če bi ne bila samo zato uprizarjena, da se samo javnosti pesek v oči nasuje in te oderuške dobičke prikrije. Vsaka akcija te družbe ima namreč imensko vrednost 400 K; kurzna vrednost pa znaša 2800 K. Upravni svet je sklenil, da se za 6.000.000 K kapitala na ta način zviša, da se stare delnice à 400 K povišajo na 500 K nominalne vrednosti. Teh 100 K pa ne bodo delničarji na novo vplačali, ampak jih bo družba sama iz raznih rezervnih zakladov vzela in akcionarjem podarila. Poleg tega se izda novih akcij za 4 milijone kron. Na ta način hoče ta družba bilancirati za prihodnje leto novo lice dati. Prihodnje leto bo treba teh 6.000.000 K iz čistega dobička zopet v rezervne zaklade odložiti, in delnice same, ki so se na 500 K povišale, ne da bi delničarji 1 vinar vplačali, bodo navidez nekaj manj obresti vrgle.

Ti dve dejstvi bosta navidez res dividendo zmanjšali, ali v resnici bodo delničarji ravno take profite vlekli, samo v drugi obliki kakor dozdaj. Bližamo se namreč časom, ko se bodo leta 1817. zopet sklepale razne trgovinske pogodbe in novi carinski tarifi. Na ta rafiniran način hoče družba javnost prevarati in pod pretezo nazadovanja te industrije doseči zopet one colninske ugodnosti, ki so ji te oderuške profite omogočile. Upamo pa, da se ti manevri ne bodo nikdar več posrečili.

Dijaške ustanove.

Od I. tečaja šolskega leta 1910/11 dalje se bodo podelile nastopne dijaške ustanove:

1. Drugo in tretje mesto dijaške 60 v, za gimnazijce; pravico do uživanja ustanove imajo: učeči se ubogi meščanski sinovi iz Ljubljane, Kranja in Gornjega grada.

2. Drugo mesto dijaške ustanove Franca Demscharja letnih 86 K 4 v.

Pravico do nje uživanja imajo ubogi blagonravni mladeniči, rojeni v mestu Kranj.

3. Prvo mesto dijaške ustanove Jurja Gollmayerja letnih 195 K, ki ni omejena na noben naučni oddelek.

Pravico do nje užitka imajo ubogi blagonravni dijaki iz Gorenjskega.

4. Deseto mesto dijaške ustanove Jožefa Gorupa viteza Slavinskega letnih 500 K, ki se more uživati na srednjih in visokih šolah ter se poviša na letnih 528 K, kadar učenec obiskuje visoke šole.

Pravico do nje uživanja imajo:

a) dijaki slovenske narodnosti iz ustanovnikovnega sorodstva;

b) dijaki slovenske ali hrvaške narodnosti s Kranjske, Štajerske, Koroške in s Primorja (t. j. iz Trsta, Goriško-Gradišanske in iz Istre), potem iz Reke in s hrvaškega Primorja.

5. Četrto mesto Jožefa Gorupa viteza Slavinskega cesarja Franca Jožefa I. jubilejske ustanove za trgovinske akademike slovenske narodnosti letnih 596 K.

Pravico do uživanja imajo slovenski trgovinski akademiki s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in z avstrijskega Primorja.

6. Prvo, tretje, četrto, sedmo, deveto in enajsto mesto na meščansko šolo v Krškem omejene dijaške ustanove Martina Hotschevarja letnih 174 K.

Pravico do teh ustanov imajo meščanski učenci na Krškem iz šolskega okraja krškega, katerih roditelji ne stanujejo v Krškem.

7. Na noben učni oddelek omejena dijaška ustanova Luke Jerousch'ka letnih 88 K.

Pravico do te ustanove imajo dijaki iz potomstva ustanovnikovih hčera.

8. Tretje mesto dijaške ustanove Janeza Kalistra letnih 504 K, ki pričeni s srednjo šolo ni omejena na noben naučni oddelek.

Pravico do nje imajo v prvi vrsti iz sodnega okraja Postojna, potem s Kranjskega sploh rojeni, ubogi šolajoči se mladeniči in med temi imajo prednost tisti, ki študirajo v Ljubljani.

9. Drugo mesto na nauke v Ljubljani omejene dijaške ustanove Barbare Katzianer letnih 131 K.

Pravico do te ustanove imajo dijaki, ki so večši glasbe in v isti dobro izurjeni in ki so poleg tega pripravljeni sodelovati na koru mestne župne cerkve šentjakobske.

10. Prvo in drugo mesto od ljudske šole pričeni neomejene ustanove Matije Kodella letnih 100 K, samo za ustanovnikove sorodnike iz hiš št. 19 in 20 v Dupljah pri Vibavi.

11. Drugo mesto na noben učni oddelek omejene dijaške ustanove Blaža Kortscheja letnih 80 K.

Pravico do nje uživanja imajo sorodniki ustanovnikov, in kadar ni teh, dijaki iz župnije Črni vrh nad Idrijo.

12. Dijaška ustanova Simona Kosmača letnih 197 K 7 v, do katere užitka imajo pravico samo potomci ustanovnikovih bratov: Frančišek, Janez, Jakob, Anton in Urban Kosmač.

Ustanova se more uživati od četrtega letnika ljudske šole, potem na gimnazijah, realkah in pri nadaljnjem učenju do dosežene samostalnosti, vendar imajo gimnazijci prednost.

13. Drugo mesto na visokošolske študije omejene Franc Kotnikove dijaške ustanove letnih 786 K.

Pravico do uživanja imajo ubogi visokošolci slovenskega materinega jezika in narodnosti, ki so rojeni v občini Vrhnika, kadar teh ni, visokošolci slovenski, oziroma sploh slovanske narodnosti.

Izključeni so: Pravo- in bogoslovci.

14. Prvo mesto dijaške ustanove Valentina Kussa letnih 98 K, ki se more uživati od I. do vštete VI. gimnazijskega razreda.

Pravico do nje imajo: a) ustanovniki sorodniki; b) kadar ni teh, v mestu Kamniku rojeni dijaki.

15. Četrto mesto na noben učni oddelek omejene dijaške ustanove Martina Lamb in Schwarzenberga letnih 186 K za mladeniče iz ustanovnikovega sorodstva, in kadar teh ni, za take iz župnij Vipava, Črni vrh pri Idriji in Idrija.

16. Četrto mesto od ljudske šole pričenši na noben način oddelek omejene ustanove Martina Lamb in Schwarzenberga letnih 91 K za deklice iz ustanovnikovega sorodstva in kadar teh ni, za učenke iz župnij Vipava, Črni vrh pri Idriji in Idrija.

17. Prvo mesto na nauke v Ljubljani omejene dijaške ustanove Lovra Laknerja letnih 87 K, do katere imajo pravico revni dijaki iz Ljubljane sploh.

18. Prvo in drugo mesto dijaške ustanove Krištofa Plankelja letnih 68 kron 50 vin., ki se more uživati med gimnazijskimi nauki pet let, in sicer od 12. do 17. leta.

Pravico do nje uživanja imajo v mestno občino Kamnik pristojni dijaki in kadar teh ni, meščanski sinovi iz Ljubljane.

19. Prvo in drugo mesto dijaške ustanove Janeza Prešerna letnih 272 K, omejene na gimnazijske in bogoslovne nauke.

Pravico do nje imajo ubogi dijaki s Kranjske, ki zbuja upanje, da se bodo posvetili duhovskemu stanu.

20. Prvo in drugo mesto prve dijaške ustanove Antona Raaba letnih 272 kron, ki se more uživati od pričetka IV. do konca VI. gimnazijskega razreda.

Pravico do nje imajo dijaki, ki so meščanski sinovi ljubljanski.

21. Prvo mesto na noben učni oddelek omejene ustanove rezervnega zaklada letnih 230 K. Do nje uživanja imajo pravico ubogi, pridni in blagonravni dijaki sploh.

22. Prva ustanova Maksa Henrika pl. Scarlichija letnih 170 K za uboge plemenite dijaške ljubljanske gimnazije ali za učeče se plemenite gospodine iz ustanovnikovega sorodstva, oziroma iz rodovin Apfalter, Grimschitz, Taufferer, Hranilovich, ki so iz rodu Semeničev, potem Hohenwart, Gandini, Rasp, Werneker, Gall, Hallerstein, Sokhali in Höfferer.

23. Prvo mesto, ki ni omejeno na noben naučni oddelek in izključno za deklice določeno, na dobo samostanske odgoje omejeno tretje mesto II. dijaške ustanove Maksa Henrika pl. Scarlichija letnih 313 K.

Pravico do uživanja imajo dijaki, oziroma učenke iz rodin Apfalter, Grimschitz, Taufferer, Hranilovich, ki so iz rodu Semeničev, potem Hohenwart, Gall, Hallerstein, Rasp, Werneker, Gandini, Sokhali in Höfferer.

24. Prvo mesto na gimnazijske in bogoslovne nauke na Kranjskem omejene ustanove Adama Franca Schagarja letnih 102 K.

Pravico do nje uživanja imajo ustanovniki sorodniki, in kadar ni teh, v mestni občini Kamnik pristojni ubogi dijaki.

25. Enajsto in dvanajsto mesto (oz. prvo in drugo mesto za alumnje) na IV. letnik duhovnega semenišča ljubljanskega omejene Jakob pl. Schellenburgove ustanove letnih 99 K.

Pravico do uživanja imajo gojenci IV. letnika duhovnega semenišča v Ljubljani.

26. Prva na ljudsko šolo v Višnji gori omejena ustanova Neže Schitnik letnih 37 K.

Pravico do nje imajo dečki, ki se lepo vedo in pridno uče, in kadar teh ni, deklica, dokler hodi v šolo v Višnji gori.

27. Četrto mesto dijaške ustanove Jožefa Schlakerja letnih 199 K, ki ni omejena na noben učni oddelek.

Pravico do nje imajo v Kamniku rojeni mladeniči in blagonravni ubogi dijaki sploh.

28. Na noben učni oddelek omejena Andrej Schurbijeva dijaška ustanova letnih 50 K 15 vin. za učenke in dijače iz rodin: Franc Vavpetič, Miha Schurbi in Janez Sluga iz Podgorja pri Mekinjah.

Pravica podeljevanja pristoji c. kr. deželni vladi.

29. Tretje, sedmo in dvanajsto mesto letnih 200 K, drugo in tretje mesto letnih 400 K III. dijaške ustanove Janeza Stampfla.

Pravico do teh ustanov imajo dijaki, katerih materinski jezik je nemški in ki so obenem kočevski deželni sinovi, to je ki pripadajo kočevski zemlji v popolnem obsegu nekdanje vojvodine Kočevje.

30. Ustanova Jurija Stegu letnih 101 K, ki od srednje šole dalje ni omejena na noben učni oddelek, za najbližje sorodnike iz rojstne hiše ustanovnikov v Kalu št. 15, in kadar teh ni, za najbližje sorodnike sploh.

(Dalje.)

Dnevne novice.

+ Prijatelji dr. Ploja v škripcih. Čedni prijatelj nečednega hofrata so sedaj v precejšnji zadregi. To prijateljstvo jim že leze v lase in zato se vsak po svoje hoče izmuzati iz tistih slavospevov, katere je včasih pelo liberalno časopisje »velikemu diplomatu« dr. Ploju. »Slovenski Narod« se pri tem obnaša posebno bedasto. Iz njegovih vrstic se vidi stara ljubezen do dr. Ploja, v katerega je zaupal, da mu bo odlična pomoč proti S. L. S., radi tega obsoja »gonjo« proti Ploju, vendar pa sedaj, ko vidi, da se Ploja več zagovarjati ne da, piše, da Ploj ni njegove stranke, da se nikdar ni strinjal z njegovo politiko in njegovimi političnimi nazori. Stokrat je »Narod« Ploja, njegove politične nazore in politiko branil, »Narod« je bil Plojevo glasilo in Ploj je bil pooblaščen mešetar v Hribarjevi zadevi za liberalno stranko ter so se z njegovimi nazori, kakor splošno znano, odločno in povsem strinjali dr. Tavčar, dr. Triller in »Slov. Narod«. Sedaj pa bi rad »Narod« zavijal, da je bil Ploj voljen na »konservativni program«. Res je bil izvoljen kot poslanec »Kmečke zveze«, katero je pa zapustil in je od takrat vedno pomagal liberalni politiki na Slovenskem. Zato ga je tudi »Narod« vedno povzdigoval v deveta nebesa, »Narodu« je bil Ploj vedno vzor slovenskega politika. »Narod« se moti, če misli, da so ljudje to pozabili. Zato sedaj jako komično vpliva, ako »Narod« piše o odlifnem govoru markiza Bacquehem proti zvezi z Nemčijo in ta govor hvali, njegov »najodličnejši slov. politik«, pa je ravno nasprotno tako nerodno govoril, da bolj ni mogel. »Narod« se sedaj jezi na nas, zakaj Ploja prijemamo in ga podtika »konservativcem«, katere stranke niti ni ne, namestu da bi tudi on zavzel proti takim izrastkom odločno slovensko stališče. Zato vse »Narodovo« pisanje kaže, da se Ploja ženi, radi gotovih zvez liberalnih politikov s Plojem, pa si Ploja napasti ne upa! Tako sta Ploj in »Narod« drug drugega vredna. »Narod« ima pogum samo za lažmi obmetavati naše poslance, brinjevemu hofratu se pa boji povedati resnico v obraz. Kakor je bila pri Ribnikarjevi obravnavi vsakemu jasna, zveza liberalcev z dr. Plojem, tako da je tudi sedaj jasno, da sta hofrat Ploj in »Narod« še vedno pod eno odejo! Tudi »Edinosti« je brinjeva politika menda zašla v oči. Tako presenečena je nada svojim ljubljencem Plojem, da ne pride do sape, da si prej cele strani popisala proti Burianu. Je res »težka pot, o j — dolga pot ko od srca srce se loči« ... Najbolj imenitno je pa duševno Plojevo dete celjski »Narodni Dnevnik«. Ta pa je priobčil dopis iz Londona (!), v katerem pravi, da morajo Slovenci biti Ploju hvaležni, da je sploh spregovoril, potem pa psuje in psuje naše poslance. Jako značilno je, da je »Narodni Dnevnik« falsificiral vir dopisa »iz Londona«, ker ravno to mesto se najbolj odlikuje po smrdljivih meglah in take megle se vlačijo tudi po dopisu »Nar. Dnevnika«. Psovke v tem dopisu so vredne brinjevega hofrata! Tisto zmerjanje v »Narodnem Dnevniku« prepuščamo njemu. Nas vesel, da je vsa Plojeva družba tako na glavo padla!

+ Zadržna zveza v Celju je dobila od Zveze slovenskih zadrug par članice v Istri in dve ali tri tudi na Kranjskem v nadomestilo svojih razredčenih vrst, ker so jo, kakor znano, zapustile v poslednjih letih skoraj vse najuglednejše štajerske posojilnice, druge pa bodo to še storile. In sedaj kričijo celjski liberalni zadrugarji, da bodo kmalu imeli najmočnejšo in najsolidnejšo zadržno organizacijo. Mi jim privoščimo vso Zerjavovo zapuščino in na njegovih razvalinah naj si zida celjska Zveza svoje zlate gradove. V ostalem pa se smejemo njihovi otročji naivnosti.

+ Najuglednejša zadržna zveza je brez dvoma celjska, no, saj je tako čitati v njenih cirkularjih, ki jih razpošilja po svetu in s polnimi ustmi fraz kriči, dajte nam, ljudje božji, denarja za naše prazne kase, ves denar nam dajte, kolikor ga je po svetu, potem pa bomo kmalu ubili vse klerikalece pa tudi svoje slabe zaveznike ljubljanske liberalne zadrugarje, kajti konjunktura je baš sedaj tako ugodna, kakor še nikoli. Mi to konjunkturo dobro poznamo, ker ne pomaga nobeno molenovanje pri bankah in nobeno »hausiranje« z menicami, vsi kranjski mladi narodnogospodarski veleumi pa so združeno mrtvi. In edino to je prav.

+ Č. g. Karlo Kokolj, c. in kr. kurat vojne mornarice, imenovan je konzistorijalnim svetnikom škofije Senj-Modršeke.

+ V Kamniku je bila v četrtek dne 3. novembra t. l. volitev v krajni šoiski svet. Izvoljeni so: Benkovič Val., Berlec France, Pavlič Anton, Šubelj France in Žargi Ivan za člane; Simec Primož in Weibl Julij namestnikom. Vsi so odločni somišljeniki Slov. Lj. Str.

+ Zdravstveni zastop za sodni okraj Vrhnika si je izbral v seji dne 2. t. m. za svojega predsednika vrhnjskega podžupana g. Frana Tršarja.

+ Konferenca Sodalitatis za dekanijo ljubljanske okolice bo v sredo, dne 9. t. m. v Šmartnem pod Šmarno goro dopoldne ob 10. uri.

+ Kolera v Slavoniji ponehuje. V Osijeku in tudi v celi Slavoniji že več dni ni bilo nobenih novih obolenj na koleri in bo Osjek te dni proglašen zopet za kolere prost.

+ Podmaršal pl. Plaennies, bivši cesarjev pobočnik in osebni prijatelj prestolonaslednika, ki je pred kratkim iz protestantizma prestopil v katoličanstvo, je nevarno obolel in se iz Dubrovnika podal v Toplice.

+ List za listom pada. Tako si more pač misliti rdeči dr. Adler na Dunaju, ki je vzor našim slovenskim socialnim demokratom in njihov duševni ter materialni podpornik, ko odpadajo dan za dnevom češke strokovne organizacije od dunajske židovske centrale ter se osredotočujejo v Pragi. Češki avtonomisti pridno delajo. Pred kratkim so obrnili dunajski socialnodemokratski centrali češki rudarji hrbet ter ustanovili lastno češko socialnodemokratsko osrednjo zvezo rudarjev s sedežem v Mostu ter določili za svoje glasilo list »Na zdar«, ki so ga centralisti pregnali iz Moravske Ostrave v Kladno. Še huji udarec pa so doživele dunajske židovske denarnice, ko so češki avtonomisti ustanovili lastno zvezo delavskih bolniških blagajn. Od leta 1904. je namreč obstojala na Dunaju državna komisija avstrijskih delavskih blagajn, v kateri je bilo združenih 277 blagajn. Dne 19. oktobra pa so ustanovili avtonomistični zastopniki bolniških blagajn na Češkem, Moravskem in v Sleziji osrednjo zvezo čeških delavskih bolniških blagajn, h kateri je pristopilo takoj 68 bolniških blagajn, to je namreč 25 % vseh bolniških blagajn. Ta udarec je zato tako hud, ker so se z njim prekinili mnogi denarni viri, ki so polnili različne fonde rdečih dunajskih central.

+ Slovenec ustrelil Slovenca v tujini. V Clevelandu je ustrelil mladenič Ivan Rozman svojega tovariša Antona Šusterja.

+ Ogenj. Iz Gorij poročajo: V nedeljo, dne 30. oktobra je pogorel Bregantov stog na Spodnjih Lazih. Zažgal je nek otrok. Letos že drugi slučaj, da so zažgali otroci. — Prvi obisk letošnjega snega smo imeli v noči med 2. in 3. novembrom. — Na zahvalno nedeljo bo prva prireditev v letošnji sezoni. Na vspeh je petje in igra »Vestalka«. Obljubljenih je tudi več predavanj.

+ Društvo inženirjev in arhitektov v Ljubljani. Pripravljalni odbor še enkrat opozarja, da se vrši sestanek v nedeljo, dne 6. t. m. ob 10. uri dopoldne v srebrni dvorani hotela »Union«.

+ Č. g. Anton Kesnar, župnik in konzistorijalni in duhovni svetnik je resno obolel. Vsem duhovnim bratom se priporoča za memento in sacris.

+ Volitev v Toplicah. Pod to dnevno novico smo prinesli v listu z dne 19.

oktobra, št. 238, vest, da je gospod Dragotin Gregore, učitelj v Toplicah pri Novem mestu ob priliki zadnjih državnoborskih volitev glasovnice ponarejal. Iz došlih informacij smo se pa prepričali, da ta vest ne odgovarja resnici, kar tukaj lojalno priznavamo. Uredništvo lista.

+ Slovenec umrl v Ameriki. V Clevelandu je umrl Ivan Hren, doma iz Žužemberka. V Ameriki je bil že 23 let.

+ Čez 13 tednov našli truplo. 19. junija t. l. je šla Frančiška Adler iz Gabrovke, občina Zagradec, okraj Novo mesto, v Zaplaz pri Čatežu na božjo pot ter je izročila svojega 10 let starega nezakonskega sina v varstvo svojji materi. Ko se je drugi dan vrnila domov, je izvedela, da je deček prejšnji dan popoldne odšel z drugimi otroci z doma ter se še ni povrnil. Vse iskanje za dečkom je bilo zaman. Šele čez 13 tednov so našli v bližini občinskega pašnika pri Gabrovki v nekem brezdnu dečkovo truplo, od katerega pa je že odgnila glava. Neki mož se je moral spustiti 30 metrov globoko v kotlino po vrvi, da so dobili truplo, ki ga je bilo mogoče spoznati samo še po obleki. Deček je rad lovil ptiče, pa je brzkone lovil kose in grlice, ki gnezdi v kotlini ter se pri tem ponesrečil.

+ Osebnost. Odvetniški koncipient, g. dr. Dinko Puc, je napravil v Trstu odvetniški izpit. Odvetniško pisarno odpre v Gorici.

+ O dr. Bauru, ki je kot Tomašičev kandidat padel v Jaski. »Hrvatsko Pravo« jako trpko piše. Pravi, da dr. Bauer goji »neke višje aspiracije«, zato se je izpostavljal za Tomašiča.

+ Poslanci — pretepači. Poročali smo že, da sta se v srbski skupščini v Beogradu 2. t. m. strela poslanca Agatanovič in Dragović. Včeraj dopoldne pa je Agatanovič napadel pred belgradskim hotelom »Moskva« Dragoviča, ko je hotel ravno stopiti v čakajoči avtomobil ter ga pretepel s pasjim bičem. Dragović je reagiral ter besno udrihal s palico po nasprotniku. Le s težavo so ju hotelski uslužbenci ločili. Oba sta bila lahko ranjena.

+ Izplačevanje službenih prejemkov po poštni hranilnici. Ogrski korespondenčni urad poroča, da je honvedni minister odredil, da se s 1. januarjem 1910. izplačujejo plače honvednim častnikom in vojskomoštrjem poštne hranilnice. Na isti način se bo tudi izplačevalo invalidom njihove prejemke.

+ Nesreča na lovu. Te dni se je zgodila na Dolenjskem lovska nesreča, o kateri sedaj poročajo že razni časopisi, radi tega moramo tudi mi poročati o stvari tako, kot se je v resnici dogodila. V Lesičju pri Škofelji je bil lov. G. R. je klical žival, nakrat se pokaže izza nekega grmovja s peresi okrašeni klobuk graščaka v Lesičju in veletržca iz Trsta g. Lloyd a. G. R. je mislil, da se mu bliža dober plen, ustrelil in zadene g. Lloyd a. glavo. G. Lloyd a. so morali bližnji sosedje na nosilnicah prenesti iz gozda domov. Takoj so poklicali zdravnike iz Ljubljane, ki so odredili, da g. Lloyd ostane v domači oskrbi. Kakor čujemo, rana ni nevarna in bo g. Lloyd kmalu okreval.

+ Kmetijsko predavanje priredi kranjska kmetijska šola na Grmu v nedeljo dne 13. t. m. po popoldanski službi božji v Toplicah na Dolenjskem. Predaval bo strokovni učitelj Zdobšek o sadjarstvu in ravnanju s sadjevcem. Z ozirom na važnost tega pouka vabim posestnike, da se v najobilnejšem številu predavanja udeležijo.

+ Organizacija občinskih tajnikov. Občinski tajniki so sklicali v Gorico sestanek v svrhu svoje organizacije.

+ Smrtna kosa. Umrl je na Vrhopolju pri Vipavi g. Ivan Krečič, tamkajšnji posestnik. — Umrl je v Gorici po dolgi in mučni bolezni Mihael Leban, pekovski mojster. — Umrl je v Gorici mesar Nodus. — Umrl je v Gorici c. in kr. vojaški oskrbovalni višji oficijal Alojzij Faltus, star 44 let.

+ Električno železnico na Dobrač v kratkem zgradi. Vse predpriprave so že gotove.

+ Radi roparskega napada na ljubljanskega okoliščana Andreja Klemenčiča so aretirali v Trstu tudi fakina Jožefa Čuka.

+ Pogrešana turista. — Profesor dr. Anton Derganc ponesrečil? V soboto zvečer sta odpotovala z Dunaja dva turista, gimnazijski profesor Anton Derganc in inženir Maks Himelbauer, v pogorje Gesäuse. Ker se v terek še nista vrnila, kot sta bila namenjena, se domneva, da sta se ponesrečila. Odposlala se je za njima rešilna ekspedicija. Profesor dr. Derganc je star 28 let, oženjen, ter je dovršil svoje študije na Dunaju. Bil je sin lanske leto umrlega gimnazijskega profesorja dr. Antona Derganca, ki je dalje časa služboval tudi v Ljubljani. Turist je bil izboren ter je zadnji dve leti ved-

no hodil na izlete s Himmelbauerom. V Gstatenbodnu je že predčerašnjem odšla v gore neka resilna ekspedicija. Včeraj dop. pa se je odpeljala z Dunaja resilna ekspedicija turističnega društva »Austria«, obstoječa iz dvanajstih oseb.

— **Izpremembe pri c. kr. finančni straži na Kranjskem.** Prestavljeni so: Nadpaznik Ivan Rupnik iz Črnomlja v Postojno ter paznika Leopold Erjave iz Postojne v Črnomelj ter Ludovik Osterc iz Ljubljane v Krško. Novo vsprejet je paznik Ivan Jerše za Ljubljano.

— **Za stotnika pri 32. domobranskem polku** (Novi Sandec), je avanziral nadporočnik Arminij Vidmar, dosega v Gružu v Dalmaciji.

— **Sodražica.** Zanimivo predavanje je priredilo izobraževalno društvo v nedeljo 30. oktobra. Govoril je župnik Krumpeštar o »Sveti deželi«.

— **Križe pri Trzinu.** Tukajšnje »Sl. kat. izobraževalno društvo« priredi v nedeljo 13. t. m. popoldne po večernih predavanjih v »Stari šoli«. Naš g. župnik Janez Zabukovec bo govoril o prostozidarstvu in portugalski revoluciji.

— **Ponesrečeni Slovenec pri železniški nesreči v Rottenmannu.** Poštni uradnik g. Hochmüller, koroški Slovenec, ki je ponesrečil pri trčenju vlakov v Rottenmannu dne 20. septembra t. l., se nahaja sedaj v opazovanju v Gradcu pri zdravniku specialistu za živčne bolezni, ker je bolezen postala opasna. Do zdaj sta ga preiskala dva zdravnika v Beljaku — eden na poziv železniškega ravnateljstva — eden iz Celovca; zdaj pa ga preiskuje specialist za ušesne bolezni v Gradcu. Vsi so ga našli težko obolelega. Specialist za živčne bolezni v Gradcu poda svoje poročilo šele v nekoliko dneh. Gospod Hochmüller toži, da je včasih, kakor da bi se imel zmešati. Posebno ko se zbujajo, ima po spanju hude bolečine v glavi in ne more jasno misliti. Spi malo in nemirno, bolečine ima v vseh živčnih tokih. Kadar vstaja iz postelje ali dalje časa sedi, postaja ves otrpjen in se udje komaj gibljejo. Posebne bolečine občuti v stopalih. Vidi se, da posledice pretresenja možganov in živcev so težke.

— **Na smrtni postelji se je poročil** v Dubrovniku pretekli ponedeljek bogati mestni trgovec Ivan Šarič z gđc. Nino Lucioni. Malo ur po poroki je umrl. Soprogi je zapustil vse svoje premoženje.

Štajerske novice.

š **Duhovniške izpremembe** v lavantinski škofiji. Župnijo v Podsedri je dobil č. g. Jožef Krohne, dosedaj župnik pri Sv. Danijelu v Razborju; č. g. Henrik Hrašovec, dosedaj župnik na Pernicah, je dobil župnijo Vuhred ob Dravi. — Razpisana je župnija Sv. Simona v Pernicah v dekaniji Marenberg do 14. decembra; istotako je razpisana župnija Sv. Daniela v Razborju. Prošnje do 12. decembra.

š **Tečaj za nadzorstvo zadrug** se bo vršil v času od 16. do 17. novembra 1910 v Mariboru. Priredi ga štajerski oddelek ljubljanske »Zadružne zveze« v prostorih mariborskega delavskega društva. Ta tečaj je zelo potreben, kajti pri revizijah se je pokazalo, da mnogi člani zadružnih nadzorstev ne izvršujejo svoje važne naloge, ker je ne razumejo. Tečaj se začne 16. novembra 1910 ob 10. uri popoldne v Flössergasse 4. Udeleženci se naj razpisujejo pri »Zadružni zvezi« v Mariboru.

š **Izpremembe pri učiteljstvu na štajerskem.** V Kamnici pri Mariboru je na tamošnji petrazredni ljudski šoli razpisano mesto učiteljice. Šola je v II. plačilnem razredu. Prošnje do 30. novembra na krajni šolski svet v Kamnici. — Za nadučitelja na ljudski šoli v Konjicah je imenovan Janez Fras, učitelj pri Sv. Križu tik Slatine; na ljudski šoli v Razvanju je imenovan za nadučitelja Ernst Jöbstl, dosedaj učitelj v Mariboru. Definitivno nameščen je provizorični učitelj Mihael Tajnik na ljudski šoli v Šoštanju. Učiteljica Marija Zeleznik pri Sv. Juriju v Slovenskih gorah je prestavljena k Sv. Križu nad Mariborom. Gdčna. Lojzika Ferlež pride na njeno mesto k Sv. Juriju v Slovenskih gorah.

š **Brežice ob Savi.** Naše izobraževalno društvo priredi prihodnjo nedeljo 6. t. m. v »Narodnem Domu« v Brežicah veselico. Igrala se bo igra »Čevljari«. Začetek ob pol 3. uri popoldne. K tej prireditvi vabimo tudi prijatelje iz sosednje Kranjske in Hrvaške. Na sporedu je več zanimivosti.

š **V št. Jurju ob južni železnici.** Dekliška zveza pri Sv. Jurju priredi v nedeljo 6. novembra veselico ob 3. uri popoldne. Na sporedu je poleg drugih

zanimivih točk igra »Vesalka« in srečolov.

š **Hudo obolet** je č. g. Janez Horjak, duhovnik v začasnem pokolu. Trpi na vodenici. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

š **Cerkev oo. kapucinov** v Celju se bo na spomlad prenovila in deloma tudi razširila. To je že davno bila nujna potreba.

š **Knjigovez pri celjski Zvezni tiskarni** g. I. Terčeka je dobil službo v Mohorjevi tiskarni v Celovcu ter se je že preselil iz Celja.

š **Mariborska mesina hranilnica**, v katero še nosi marsikateri slovenski kmet svoj denar, v katero pa nalagajo tudi sodišča denar mladoletnih otrok in tudi — mnogo cerkvenega denarja je naloženega v tej vseumetniški »špar-kasi« — je darovala za šulferajn 373 K 80 vin. Kaj pa naši denarni zavo di? Koliko so pa ti doslej darovali »Slovenski Straži«?

š **Nesreča na železnici.** V petek, dne 28. oktobra zvečer je šel 23-letni železniški delavec Jernej Vertatič iz Pragerskega domov v Pongerce. Pri železniškem prehodu v Šikolah ga je dobil poštni vlak, ki vozi ob pol 9. ponoči iz Pragerskega v Ptuj, in ga povozil. Sreča v nesreči je bila, da ga je stroj samo v stran pognal. Vsled padca si je Vertatič strl desno nogo. Kriv nesreče je tamošnji železniški čuvaj, ker ni pravočasno zaprl zatvornice. Vertatič pa tudi ni mogel radi teme in goste megle zapaziti vlaka pravočasno. Vertatiča so drugi dan odpeljali v mariborsko bolnišnico.

š **Strašno nevihto s točo** so imeli v Pilštajnu na vernih duš dan. Gromelo in treskalo je že kmalu popoldne. Ob 3. uri pa pridrvi strašen vihar od jugozapada čez Pilštanj proti Sotli. Med gromom in treskom se je vsipala suha toča, debela kot lešniki in orehi in je lomastila cele pol ure. Še drug dan smo je imeli po štiri prste na debelo. Gotovo redka prikazen za vernih duš dan.

š **Javno kopališče** bo v Mariboru sezidala mestna občina.

š **Poizkušeni umor.** Ko se je 28. oktobra peljal posestnik Vincenc Censer z živinskega semnja v Velenju domov, je nekdo ustrelil za hrbtom nanj z revolverjem ter ga smrtno nevarno ranil. Osumljen je napada rudar Mihael Blagotinšek, čegar oče se je svoje dni tožaril s Censerjem. Blagotinška so zaprli.

š **V vlaklu je nagloma umrl** na vožnji med Ljubnem in Gradcem dvorni svetnik Albin Feichtinger.

š **Poročil** se je g. F. Kacjan, c. kr. poštar in posestnik v Rajhenburgu, z gđcno. Emo pl. Rainhofen.

š **Nadporočnik morilec in samoumorilec.** V nekem hotelu v Bruku na Muri je ustrelil nadporočnik domobranskega pešpolka štev. 3 v Ljubnem Avgust Pieschel svojo nevesto Hil-do Müller iz Kapfenberga in nato sam-mega sebe.

š **Poroka.** Dne 26. oktobra sta se poročila v župni cerkvi v Spod. Polskavi g. Karl Steinklauber in gđčna. Viktorija Grundner, oba iz Pragerskega.

š **Tatovi na delu.** Ponoči od srede na četrtek (27. do 28. oktobra) je bilo ukraden g. Rebevšek, gostilničarki v hotelu »Zur Post« v Celju, pet dobro pitanih puranov. V tem hotelu so tatvine na dnevnem redu. Nedavno še je bilo ukradenega precej denarja in tudi obleke, sedaj pa dobro pitani purani. Tatovi morajo biti dobro organizirani ter jim mora biti vsaka kretnja pri tej hiši dobro znana. Prefrigani tatovi so si pa preskrbeli za bližajoče se praznike lepe in okusne pečenke.

Ljubljanske novice.

lj **»Društvo prijateljev poljskega naroda«** je bilo včeraj ustanovljeno v srebrni dvorani »Uniona«. Ze prvi večer je pokazala častna udeležba naše inteligence, da bo društvo krepko napredovalo in se razvijalo. Poročilo priobčimo jutri. Za danes omenjamo, da so došli zborovanju mnogoštevilni brzojavni pozdravi najodličnejših poljskih listov in rodoljubov. Društvo bo imelo svoje prostore v prostorih »Slovenske Straže« v Bavarskem dvoru, kjer bo imelo tudi poljsko čitalnico in knjižnico ter bo vzdrževalo posredovanje med Poljaki in Slovenci, kar bo velike važnosti tudi na narodno - gospodarskem polju. **S poukom poljske prične društvo prihodnji teden.** Vsi, ki se bodo udeleževali tega brezplačnega poduka, naj javijo to na dopisnici uredništvu »Slovenca« ali pa naj se javijo pri prihodnjem predavanju S. K. S. Z.

lj **Moške Marijine družbe križevniške** redni shod prihodnjo prvo nedeljo v novembru mora izostati, ker je družbena cerkev ob tistem času od-

dana za neko drugo pobožnost. Tre-tjo nedeljo dne 20. t. m. pa se vrši slovesni shod v čast družbenemu patronu sv. Juriju in je tem povodom zjutraj običajno skupno sv. obhajilo.

lj **Šentpetersko prosvetno društvo** vabi k predavanju, ki bo danes ob pol osmi uri zvečer v prostorih pri Podboju, Šentpeterska cesta 101. Na vrsti je: »Izlet v jeruzalemsko okolico in k Jordanu«.

lj **Predavanja Leonove družbe.** (Iz odborove seje.) Letošnjo zimsko sezono prične »Leonova družba« zopet s svojimi navadnimi predavanji v knjižnični dvorani »Kotoliške tiskarne«. V zadnji odborovi seji so se prijavili sledeči gg.: Urednik Fran Tersegav »Budizem in krščanstvo«; profesor dr. Mantuani »O stari krščanski umetnosti«; dr. Jurij Adlešič »Agrarne razmere v Bosni«; dr. Jos. Mal »Žumberško vprašanje«; Fran Finžgar »O pesniku Antonu Medvedu«; dr. Josip Gruden »Vseučiliški načrti nekdanj in sedaj«. Razun teh predavateljev so še obljubili sodelovanje: profesor Grafenauer, dr. Kovačič iz Maribora in nekateri drugi strokovnjaki. — Za prihodnje velikonočne praznike name-rava »Leonova družba« prirediti študijsko potovanje v Dalmacijo, zlasti v klasična mesta: Split, Solin, Trogir. Strokovno vodstvo in vsestransko pomoč za to potovanje je velikodušno obljubil znani hrvaški arheolog, monsinjor Fran Bulić.

lj **Lovska razstava v Ljubljani** je že gotova stvar. Deželni komite dunajske lovske razstave je v svoji zadnji seji soglasno sklenil, to, kar je bilo na Dunaju razstavljenega, razstaviti tudi v Ljubljani. Mnogo in preminujo jih je, ki niso mogli na Dunaj. Da tudi ti vidijo, kaj je Kranjska razstavila na Dunaju in pa da pridejo med ljudstvo boljši pojmi o pomenu in važnosti lovstva, kakor vladajo sedaj, priredi deželni komite posebno razstavo v Ljubljani. Odločilni činitelj, kakor slavni deželni odbor, mesto itd. so že obljubili svojo podporo. Razstava bo nameščena v »Mestnem domu«, in sicer v drugi polovici novembra. Kdor ima doma kako posebno znamenitost, naj piše uredništvu »Lovca«. Lahko se bo namreč razstavilo tudi take predmete, ki niso bili na Dunaju, seveda če so res zanimivi. Uredništvu »Lovca« je za vsa pojasnila drage volje na razpolago.

lj **Tako pa ne gre!** Glasilo mladinev je pričelo z osebnimi denuncijacijami. Danes nekemu šefu denuncira uslužbenca, češ, da agitira za Orla. V zadnjem času so razni Sokoli jako surovo nastopali proti našim somišljenikom. Priobčili smo v »Slovencu« notico, v kateri smo suroveže splošno posvarili, v agitacijo Sokolov se pa niti utaknili nismo. Zato povemo mladinom prav resno, da naj si izbižejo iz glave misel, da bodo v Ljubljani terorizirali. Proti vsakemu liberalnemu terorizmu v Ljubljani smo vedno tako odločno nastopali, da je bil naposled vedno ubit. In tako bomo izzzvani postopali z najkrepkejšimi sredstvi tudi nadalje! Zato mladini — ne dvigajte previsoko zelenih ušes!

lj **Slovensko deželno gledališče.** Jutri, v soboto prvič, (par), literarni drami Schnitzlerjeva tridejanjka »Ljubimkanje« in enodejanjka Hermana Sudermanna »Fric«. — V nedeljo popoldne ob 3. uri izven abonementa (za lože nepar) pri zelo znižanih cenah Le-hárjeva opereta »Knežna«; zvečer ob 7. uri ljudska predstava žaloigre »Mil-nar in njegova hči«, (izven abonementa; za lože nepar). — Gdč. Margita Ná-dasova, ki je sinočno predstavila le z na-porom omogočila, se je po odredbi zdravnikov za nekaj časa odpeljala na jug, da se končno iznebi trdovratnega katarja, ki jo med petjem silil h kašlju. Gosta in mrlja ljubljanska megla pov-zroča še neaklimatiziranim članom vsako sezono prehlajenje. — Prihodnji teden Lehárjeva »Dolarska princesa« in francoska burka »Florette & Pata-pou« z gg. Verovškom, Povhetom in Bu-hoslavom v glavnih ulogah. Dramsko oboje pripravlja Ivana pl. Vojnovića drama »Ekvinokcij«. — Ravnateljstvo je na željo mnogih abonementov povabilo gospo Irmo Polakovo, da gostuje, kadar najde prost dan, na slovenskem odru v kakšni novi opereti.

lj **Suknjo ukradel.** V ponedeljek je prišel v Mahrovo trgovsko šolo 32letni brezposelni natakari Ivan Holzbauer ter na hodniku ukradel nekemu dijaku 70 K vredno zimsko suktnjo in jo po-tem prodal pri starinarjih za 3 K. Holzbauerja je na stopnicah srečal nek Mahrov družinski član in baš to je bila zanj nesreča. Ko je suktnjo prodal, je denar takoj pognal po grlu in ko je po-tem zvečer pijan kolovratil po ulicah, je bil aretovan in izpoznan kot tat na-vedene suktnje. Oddali so ga sodišču.

lj **Izgubil** se je danes teden nekje v Ljubljani črn psiček z znamko »Šiš-

ka«. Blagovoli se javiti upravnistvu »Slovenca« ali lastniku v Sp. Šiški, Vodnikova cesta št. 88, I. nadstropje.

OBČINSKE VOLITVE V POŠTORNI.

Poštor na, 4. novembra. V soboto se vrše občinske volitve v 4. volivnem razredu. Čehi kandidirajo prejšnjega župana Alojzija Havlička, zastopnika narodnih socialcev delavca Ivana Ne-topzlika in zastopnika socialnodemo-kraških delavcev Jožefa Tichyja.

BOLEZEN SRBSKEGA PRESTOLO-NASLEDNIKA.

Iz Belgrada se poroča, da se je pre-stolonasledniku zelo poslabšalo zdrav-stveno stanje. Domneva se, da so se v notranjih organih pojavili abscesi ter je vsled tega tudi delovanje srca slabotno. Potrjena pa ta vest še ni.

REKONSTRUKCIJA SRBSKEGA KABINETA.

Z ozirom na težkoče, ki so se poja-vile pri rekonstrukciji Pašičevega kabi-neta v Belgradu, je verjetna kombina-cija, da se bo umaknil Pašič za nekoli-ko časa iz političnega življenja s tem, da bo prevzel predsedstvo državnega sveta. Novi kabinet pa bi sestavil seda-nji finančni minister Protić iz obeh ra-dikalnih strank. Pogajanja med stari-mi in mladimi radikalcji še niso kon-čana.

REVOLUCIJA V URUGUAY-U.

Po poročilih iz Buenos - Aires je re-volucija v državi Uruguay v polnem ti-ru. Vstajniki so uničili brzojavne in te-lefonske zveze. Prebivalci po deželi be-že v mesta. Trgovina in promet popol-noma počivata. Revolucionarji koraka-jo proti Montevideo; njihove čete naraščajo od dne do dne. Bajes so vladne če-te zmagale že v več bojih, vendar pa ta vest še ni potrjena.

Razne stvari.

Kako bodo Nemci slovansko ljud-stvo šteli. Dunajski češki list »Videň-ský Dennik« poroča, da se je razposlalo tajno pismo, v katerem se krščansko-socialnim pristašem to-le zapoveduje: Čehom naj se (ne preveč očitno, toda brezobzirno) odpove služba in delo v nemških občinah, da bi jih pri ljud-skem štetju bilo v občini kar najmanj, ali pa še boljše, da bi ne bilo nobenega Čeha! Za komisarije pri štetju naj se določijo osebe, ki niso državni urad-niki, ampak občinski uradniki, ki so pa znani po svoji nemški odločnosti. Le-ti komisariji naj pri vsakem v svojih ob-činah vpišejo občevalni jezik nemški navzlic vsem protestom. — Vsled tega tajnega pisma se je na Dunaju uradno naprosila »Südmark«, da naj iz svoje sredine pošlje na magistrat one osebe, ki bi mogli na Dunaju ljudsko štetje izvršiti. To bodo torej oni življi, ki so lani priredili protičeške demonstracije.

Hudourje na Tirolskem. Pri pred-čerašnjem viharju, ki je razsajal na mnogih krajih Tirolske, je padala toča ter je treskalo. V bližini Kitzbühla je vihar zagnal ob južni železnici neko signalno kočjo proti prihajajočemu brzovlaku. K sreči se je moglo brzovlak še pravočasno ustaviti.

Za 2.000.000 K ponarejenih znamk zaplenjenih. Iz Peterburga poročajo: Policija je konfiskovala pri nekem trgovcu veliko množino obrabljenih ruskih pisemenih znamk, ki se cenijo na dva milijona kron. Trgovec je prodajal znamke nekemu konsorciju v Varšavi, ki je že več let odstranjeval z znamk pečate ter jih potem prodajal kot nove. Trgovca, kakor tudi sleparje v Varšavi so aretovali.

Umor v ječi. Iz Frankobroda poro-čajo: Pred tukajšnjim porotnim so-i-ščem so se morali zagovarjati delavci Trach, Buchholz in Jarnut, ker so dne 20. septembra t. l. ubili jetniškega paz-nika Schönkeja, mu odvzeli ključke ter pobegnili iz jetnišnice deželnega sodi-šča. Se isti večer pa so jih zopet vjeli. Frach je bil obsojen v dosmrtno ječo in 9 let prisilne delavnice. Jarnut na 13 let ječe, Buchholz pa na 12 let in 4 mesece prisilne delavnice.

Ravnatelj beneškega arhiva, dr. Malagola, se je v Benetkah ustrelil. Bil je najznamenitejši arhivar in starino-slovec cele Italije, spisal je tudi veliko temeljitih del. Po nedolžnem so ga za-čeli listi napadati, da nima arhiva v re-du, nakar je poslalo naučno ministr-stvo preiskovalca, ki je našel vse v redu. Toda anonimni obrekovalci niso odjenjali in dr. Carlo Malagola, ki je bil že itak nervozen, se je ustrelil.

Uvoz argentinskega mesa. »Austro-Americana« je najela angleški parnik »Wyandotte«, kateri naloži v Buenos-Aires meso iz Argentine 600 do 800 ton. Ta parnik dospe v Buenos - Aires v mesecu novembru. Tje je dospel tudi že dr. Anton Greiner, veterinarski refe-

rent v poljedelskem ministristvu, ki bo navzoč pri klanju goveje živine. Tudi mornarica v Pulju se najbrže posluži argentinskega mesa. »Austro - Američana« jej je ponudila 10.000 kg argentinskega mesa.

Konjsko meso v Budimpešti. Leta 1905 meseca oktobra so v Budimpešti otvorili tri mesnice za prodajo konjskega mesa. Danes po petih letih je tam že 19 mesnic, kjer se prodaja konjsko meso in izdelki iz konjskega mesa. Tekom petih let se je zaklalo 24.558 konj; meso in izdelki iz njih so tehtali 48.268 met. stotov. Do 1. oktobra t. l. se je zaklalo 5589 konj, dočim se je v celem lanskem letu zaklalo 5266 konj. Letos se vsak dan povprečno proda 3700 kg konjskega mesa.

Ljubimka morilca dr. Crippena — oproščena. Pred par dnevi se je morala zagovarjati pred londonsko poroto ljubimka na smrt obsojenega morilca zdravnika dr. Crippena, da je sokriva umora. Mis le Nevé je oproščena, ker se ji ni dokazala krivda. Sodba je bila izrečena po kratkem posvetovanju porotnikov ter je bila popolnoma povoljna. Sam lord, vrhovni sodnik, je govoril v prilog obtoženci.

Veliki viharji na Francoskem. Iz Pariza se poroča, da so viharji v departementu Ardèche povzročili ogromno škodo. Pri Berrias je vihar ruval dreve in povzročil poplave. Ceste je razdrlo. Prestopila je bregove reka Ardèche in naredila mnogo škode. V nekaterih krajih so hiše pod vodo, ceste pa so se spremenile v prave hudournike. Na železniški progi Le Theil-Alais se je moral ustaviti osebni vlak sredi med vožnjo, ker je bila proga pol metra visoko preplavljena. V občini Saint Méard je ubila strela neko staro žensko. Pri Yvetotu je iskalo sedem oseb zavetje v nekem skednju. Strela je udarila v skedenj, ki se je podrl in pokopal pod seboj vseh sedem oseb. — Na pariškem Eifflovem stolpu so registrirali brzino viharja na 108 km na uro. V Rokavskem prelivu se je ponesrečilo mnogo ladij.

Avtomobili in kokoši. Poroča se o nekem sodnem procesu v francoski provinci, ki dokazuje veliko bistrumnost navadnega kmetiča. Ta francoski kmetič je imel namreč svoje posestvo v bližini javne ceste, po kateri je zelo živahen avtomobilni promet. Nekega dne je povozil nekdo z motorjem kmetu kokoš. Vozač je rad plačal dvojno vrednost za ubito kokoš, samo da bi ne imel sitnosti. Ta slučaj pa je v kmetu zbudil duha podjetnosti. Kupil si je avtomobilno trombo ter je kmalu svoje kokoši priučil, da so priletele na njen klic h krmljenju skupaj. Ta dresura je pokazala kmalu svoje uspehe. Namesto, da bi kokoši bežale pred avtomobili, kadar so čule njihove trombe, so drle vedno na cesto, kjer so jih avtomobili navadno povozili, avtomobilisti pa primeroma drago plačevali. To podjetje se je izkazalo kot naravnost fenomenalno in bi tudi ne prenehalo kmalu, ako bi neki zavirljiv sosed ne naznanil zvitega špekulanta sodniji.

Odvetnik — aretovan zaradi goljufige. Iz Krakova poročajo: Predčerašnjim je bil aretovan odvetnik dr. Seinfeld zaradi ponarejanja menic in neke hranilne knjižice. Sodišče je odklonilo od sorodnikov ponujano kavčijo. Dognalo se je, da je dr. Seinfeld zaigral v zadnjih letih okoli 600.000 K na hazardni igri. Lvovskemu veleposesniku vitezu Mihaelu pl. Tovar-nickemu je dal menico za 20.000 K ter hranilno knjižico za 7100 K v pokritje izgubljene vsote pri igri. Tovar-nicki je hotel dvigniti v hranilnici denar, a izkazalo se je, da je bilo na knjižici vloženih samo 10 K. Tudi podpis na menici so bili ponarejeni. Dr. Seinfeldova odvetniška pisarna je bila ena najboljših v mestu ter je dr. Seinfeld tudi v političnem življenju igral precejšno ulogo.

Vdova se hoče poročiti z morilcem svojega moža. Iz Benetk se poroča, da se je v ječi grofica Tarnovska izjavila, da se hoče, ko prestane kazni, poročiti z Naumovom, ki je, kakor znano, v Benetkah ustrelil njenega moža grofa Tarnovskega.

Bivši sultau bolan. Bivši turški sultan Abdul Hamid je nevarno obolel, kakor se poroča iz Soluna. Katastrofa je neizogibna.

Kinematografski arhiv. Iz Bruslja se poroča, da se je osnoval vsled sklepa mestne uprave arhiv, v katerem se bodo shranjevali kinematogrami najvažnejših dogodkov iz narodnega življenja. Filmi se bodo shranjevali, zaviti v sta-

niolski popir v hermetično zaprtih posodah. To je na svetu prvi arhiv te vrste.

Repi bivolov kot ženske kite. Peterburškemu dnevniku »Svjet« se poroča: Brivci v Irkutskem kupujejo od trgovcev z živino repe bivolov, zlasti bele barve, in jih pošiljajo v Moskvo in Peterburg. Funt osnaženih takih repov velja 15 do 45 rubljev. V Peterburgu in Moskvi se repi še enkrat kemično snažijo, razno barvajo in potem kot ženske kite po svetu prodajajo.

Slovansko pismo.

Kupovanje čeških otrok. — Javna nemška šola za — pet otrok. — Novo preganjanje Slovakov. — Boj za zemljo. — Angleži o ruski balalajki. — Bosna v številkah.

Češki listi poročajo iz Brnjeveca v okraju poličkem, da vsled nemške agitacije število šolskih otrok, ki so bili vpisani v tamošnji češki enorazredni šoli, se je zmanjšalo od 53 na 43. Iz Roseggerjevega fonda sta namreč okraja Mor. Trebava in Polička dobila 40.000 kron, od katerih je vsak šolar, vpisan v brnjeveško nemško šolo, dobil 20 K. Da bi pa Nemcem otroci po sprejemu svote še ne prestopili v češko šolo, razdelili so Nemci le-to svoto na štiri četrtletja, tako da so si češki šolarčki domu za zdaj prinesli samo po 5 kron. Od češke strani se je seveda takoj potrebno ukrenilo zoper tako nesramno kupovanje čeških otrok. Ako je Rosegger tako fin pesnik, kakor se v svojih sentimentalno zabuhlih pesmih hlini, in ako ve, da se s pomočjo njegovega fonda tako z otroci trguje, mora od sramu zardeti. Tudi v tem pogledu veljajo besede sv. pisma o tistem, ki enega izmed malih pohujša . . .

Javna nemška šola — za pet otrok! S tako posebnostjo se more pobahati samo češki trg Chlumec pri Trebonji. Tam je bila ob svojem času ustanovljena za steklarske delavce tvrde Stölzel nemška šola; sedaj pa, ko ni več nemških delavcev, obiskuje to šolo sedem otrok, izmed katerih dva še nimata zadostne starosti, morata se torej iz šole izpustiti, tako da v šoli ostane samo pet otrok, dve deklici in trije fantje. Zanimivo je, da tudi ti otroci nemško ne znajo, ker so češko vzgojeni. Češke deželne finance životarijo, važne stavbe in druge javne deželne naprave so se morale radi nedostataka denarja ustaviti, toda popolnoma nepotrebna nemška šola za pet čeških otrok v čisto češkem Chlumu se pa vendarle vzdržuje!

V slovaški občini Pribilini je ukazal mažarski okrajni glavar slovaškemu občanu B., da mora podreti svojo hišo z delavnico vred, ker jo je bojda zidal pred šestimi leti brez uradnega dovoljenja. Občan B. spada k tistim slovaškim rodoljubom, ki so jih mažarski uradniki z globami spravili na beraško palico. Vsi rekurzi občana B. so bili brez uspeha. Ukazalo se mu je, da mora svojo hišo podreti najdalje do 20. avgusta ter se je obenem opozoril, da ako hišo ne podere, bodo jo podrli orožniki na njegove stroške. Toda občan B. hiše ni podrl, ampak je čakal in čaka še, kaj se bode zgodilo. Med tem ga uradi tožijo, ker ni izvršil uradnega povelja. Enaki slučaji so se že zgodili tudi v drugih slovaških občinah. »Slovenský Týždenník« primerja to-le preganjanje Slovakov k pruski razlastitvi poljskega ozemlja ter pravi, da je le-to novo preganjanje Slovakov še hujše. Prusi so sprejeli postavbo, po kateri more zidati hišo samo tisti, komur to pruska vlada dovoli. Če vlada ne dovoli, ostane Poljak brez hiše. To je seveda zločestvo, a je v njem vsaj red; četudi je ta red nečloveški, je vendar le red. Ko Poljaku niso dovolili, ni zidal. Vedel je, da to ni dovoljeno. Ali na Slovaškem? Tu se dovoli zidati in potem se zaukaže hišo podreti!

Hakatistični list »Osten« je pred kratkim objavil statistične podatke, iz katerih se razvidi, da je tekem zadnjih pet mesecev v štirih vzhodnih pruskih provincijah prešlo blizu 50.000 orolov v vrednosti 17 do 18 milijonov mark iz nemških v poljske roke. »Dziennik poznanski« k tem podatkom pristavlja: Hakatisti sicer radi tega zelo kričijo ter pozivljajo prusko vlado, da naj zoper to nekaj ukrene, a diskretno molčijo, koliko poljske zemlje je v istih okrajih prešlo v nemško last. Da bi te številke bile večje, se hakatisti niso omejili samo na zahodno Prusijo in

Poznanjsko, ampak so v svoje podatke vračunali tudi drugi dve provinciji, kjer Nemcem ne preti nobena nevarnost. Končno nekam Poljaki vendar morajo iti, ker jih uradi in hakatisti na vse mogoče načine iz domačih krajev gonijo.

Ruska balalajka (tamburica s tremi strunami) je postala sedaj v Londonu popularna; učijo se na njej igrati, kupujejo jo na stotine, pišejo o njej po časnikih. In to se godi z avtorja tega, ker na njej koncertuje virtuoz Vlad. V. Andrejev ter polni dan na dan velikansko dvorano »Coliseum«. Imenitni angleški list »The Academy« piše:

»Redkokdaj narodno godalo tako izvrstno tolmači narodno čustvo, kakor ruska balalajka. Andrejev jo je uvedel med svet s svojim orkestrom. Na Angleškem so se že ustanovili tri balalajski orkestri. Balalajka pojasnjuje mnoge črte ruskega značaja, ki jih tujina ne razume. Ruse gledajo kot čudake. Ali poslušajte samo »Pesmi brodarjev na Volgi«. To je preprosta narodna pesem, in ako se igra na balalajki, govori več o borbi, otožnosti in težkem življenju brodarjev, nego cele strani učenih člankov. Bistri prehod od otožnosti k veselju nas naravnost očara. Ruski preprosti človek ni filozof, toda je bolj prepričan o nekaterih bistvenih resnicah, nego vsi filozofi. Andrejev je združil Ruse z Angleži. Polovica nezaupnosti bode izginila, ako se ta dva naroda spoznata. Rusija je bila zagnjena z oblaki predsodkov in zmot, zdrava oena njene godbe in narodnih pesmi, predstavljajočih dušo naroda, bode v mnogem pogledu odstranila dvome in nezaupanje. Duša naroda je v njegovih tvorbah, v njegovi godbi. Ne more biti slab narod, ki poje tako krasne, ganljive pesmi!«

Skupno avstro-ogrsko finančno ministristvo je v delegacijah predložilo obširno tiskano poročilo o upravi Bosne in Hercegovine za leto 1909 in 1910. V tem poročilu so tudi statistični podatki o gibanju prebivalstva. Kakor srbski listi pišejo, niso ti podatki v marsikaterem pogledu natančni v škodo Srbom, toda so vsekakor zanimivi, ker se iz njih razvidi nekakšna tajna mislija bosenske vlade. Po ljudskem štetju, ki se je vršilo v Bosni in Hercegovini koncem lanskega leta, je bilo v teh deželah 986.306 moških in 869.529 žensk; vkup 1.855.835 prebivalcev; to je skoro dvakrat manj nego na Srbem, ki je po prostoru manjše nego Bosna in Hercegovina. Po veri je bilo pravoslavni Srbov 808.321; muzlimanov 616.628; katoličanov 413.354; španskih židov 8171, drugih židov 3310; protestantov 5024; drugih ver 1027. Pravoslavni Srbov je torej 43-55 odstotkov vsega prebivalstva; muzlimanov 33-33 odstotkov; katoličanov 22-27 odstotkov. Letni prirastek pravoslavni Srbov znaša 15 odstotkov, muzlimanov 13 odstotkov, španskih židov celo 26 odstotkov. — Samo politične razmere morajo biti vzrok, da se iz dežele tako slabo obljude, a po naravi tako bogate, izseljuje neprestano vsako leto velik del prebivalcev. To dokazujejo tudi statistični podatki poročila. Po uradnih številkah se je lani izselilo blizu 3000 duš (2538 muzlimanov in 395 pravoslavni Srbov). Izseljujejo se pa tudi katoliki, protestantje in židi, a v manjšem številu. Zanimivo pa je — piše belgrajska »Politika« — da število naseljencev prekaša število izseljencev, četudi bosanska vlada to dejstvo taji, da bi se ne izvedelo, da bosanska vlada neprestano v Bosno in Hercegovino vlači nove nemške, mažarske in židovske koloniste.

BOJI Z DRUZI.

Carigradski listi poročajo o novih bojih proti Druzom pri Ledši. Na strani Druzov je padlo 100 mož.

FRANCOSKI PARLAMENT.

Včeraj popoldne sta imeli biti seji francoskega parlamenta in senata. Seji sta se pa preložili na prihodnji četrtek vsled ministrske krize. Socialisti pod Jauresovim vodstvom javljajo, da bodo obstrukcijo nadaljevali tudi če Briand razpusti parlament.

Telefonska in brzojavna poročila.

LAŠKA DOMOVINA V NEVARNOSTI. Poreč, 4. novembra. Tukajšnji občinski svet je sklenil na predlog županov oster protest na tukajšnji ordinarijat, ker je kanonik Orlandini izvršil neko poroko v starodavni baziliki v hrvaškem jeziku. Za hrvaški jezik bazilika

ni, pač pa se smejo vršiti hrvaške poroke v cerkvi B. V. degli Angeli, »da se ne omadežuje laški značaj starodavne eufrazijanske bazilike«.

DR. ANTE BAUER.

Zagreb, 4. novembra. Dr. Ante Bauer bo imenovan za pomožnega škofa in koadjutora zagrebskega nadškofa. Dekret je baje že podpisan.

FRANCOSKO MINISTRSTVO SEŠTAVLJENO.

Pariz, 4. novembra. Danes se je Briandu posrečilo sestaviti novo ministristvo. Ministri so: Briand — predsedstvo, notranje reči in kultus; Girard — pravosodje; Pichon — zunanje reči; general Brun — vojska; admiral Lapey-rere — mornarica; Maurice Faure — nauk; Klotz — finance; Dupuis — trgovina; Reynaud — poljedelstvo; Morel — kolonije; Lafferre — delavske reči; Puech — javna dela.

RUSKI CAR OBISKAL NEMŠKEGA CESARJA.

Potsdam, 4. novembra. Ruski car se je danes dopoldne pripeljal sem. Na kolodvoru so ga sprejeli cesar in princ. Vladarja sta se jako pristrčno pozdravila.

ABDUL HAMID UMIRA.

Carigrad, 4. novembra. Bivši sultan Abdul Hamid v Solunu umira. Kašlja in kaže tudi znake uremije. Ima hude napade strahu. Pravi, da gre proti koncu.

KOLERA V TURŠKI ARMADI.

Carigrad, 4. novembra. Pri četah, ki se nahajajo na vojaških vajah v okolici Carigrada, se je zopet pojavilo 20 slučajev kolere. Deset vojakov je umrlo.

VREME.

Dunaj, 4. novembra. Vremenska opazovalnica naznanja slabo vreme, padavine, viharje.

Težkoče oslovskega kašlja se bistveno olajšajo s Scott-ovo emulzijo ribjega olja z apnenimi in natronovimi hypophosphiti. Scott-ova emulzija se zelo rada zavziva, je zelo lahko prebavna ter izborno redilno in krepično sredstvo. Več v oglasu.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 4. novembra.

Pšenica za april 1911 10'55
Rž za april 1911 7'72
Oves za april 1911 8'33
Koruza za maj 1911 5'52
Efektiv trdneje.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
3	9. zveč.	724.9	21	sl. svzh.	jasno	
4	7. zjut.	20.6	1.7	sr. szah.	dež	2.7
	2. pop.	21.7	12.7	sr. jzrah.	oblačno	
Srednja včerašnja temp. 3.7°, norm. 6.6°.						

Kurzi efektov in menjic.

dne 3. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9675
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9675
Avstrijska zlata renta	11555
Avstrijska krona renta 4%	9305
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8285
Ogrska zlata renta 4%	118285
Ogrska krona renta 4%	11130
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	9160
Delnice avstrijsko-ogrsk. banke	8115
Kreditne delnice	1863
London vista	66625
Nemški drž. bankovci za 100 mark	24062 1/2
20 mark	11752 1/2
20 frankov	2352
Italijanski bankovci	9485
Rublji	254 1/4

V Vodmatu je po nizki ceni naprodaj ena na novo zgrajena

hiša

z obsežnim prostorom, z jako ugodnimi pogoji; hiša je za eno stranko. Izve se pri lastniku na Selu št. 30, pošta Moste. 3240

H. SUTTNER

Briljanti po nizki ceni.

Ljubljana Mestni trg

ur, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-
švena znamka: „IKO“

„IKO“

Književnost.

* **P. Angelik Hribar:** Cerkevna glasbena dela, I. zvezek, obhajilne pesmi. Cena partituri in 4 glasovom 3 K 60 vin., posamezni glasovi se odajajo po 40 vin. II. zvezek: Adventne in božične pesmi; velja partitura in 4 glasovi 4 K 80 vin., posamezni glasovi po 60 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Vsestransko pogrešna zvezka našega nepozabnega pokojnega skladatelja sta ravnokar v drugem natisu v lepi obliki izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne«. — Prvi zvezek vsebuje obhajilne pesmi in pesmi sv. Rešnjega Telesa, drugi pa adventne in božične; vsi napevi so za mešani zbor. Kakor čujemo, bodo sčasoma izdane vse Angelikove cerkvene skladbe. Kdo ne bo rad segel po teh lepih napevih? Odveč bi bilo jih hvaliti in priporočati; njegove pesmi slavijo daleč po naši domovini. Blagi pokojnik je pa tudi znal našemu ljudstvu ubrati prave strune; zato pa ljudstvo njegove pesmi tako rado prepeva, bodisi v cerkvi ali pri delu. Hribarjeve skladbe so se po svojem priprostem, a nad vse milim in lepem slogu takoj udomačile, saj bil je v resnici ljudski skladatelj in ga smemo po pravici tako imenovati. On je vedel, kakšni napevi prijajo našemu ljudstvu, zato je komponiral po njegovem okusu in si s tem postavil v srcu narodovem nevenljiv hvaležen spomin.

* **Za adventno in božično dobo** priporočamo nov natis zbranih P. Angelik Hribarjevih »Adventnih in božičnih pesmi« vsem slovenskim cerkvenim zborom.

* **Davorin Jenko** je zložil skladbe, ki se bodo pele na njegovem častnem večeru dne 6. novembra t. l. v veliki dvorani hotela »Union«, ob 8. uri zvečer, v teh-le letih: 1. »Pobratimija«. Je sploh prva njegova skladba, zložena leta 1859. na Dunaju. — 2. »Lipa«. Zložena leta 1859 po »Pobratimiji«. Prvotno je bila komponirana za mešan zbor. — 3. »Na moru«. Zložena leta 1867. — 4. »Strunam«. Zložena leta 1860. na Dunaju še pred »Naprejem«. Prvotno je bil to samospjev s spremljevanjem klavirja; šele pozneje se je priredila za moški zbor. — 5. »Kam?« zložena leta 1860. na Dunaju. — 6. »Dve utvi«. Zložena leta 1860. na Dunaju tudi pred »Naprejem«. — 7. »Na tujih tleh«. Zložena leta 1899. v Belemgradu. — 8. »Tiha luna«. Zložena leta 1860. na Dunaju. — 9. »Zbor cigánov« iz spevoigre »Vračara«. Spevoigro »Vračara« je zložil Jenko leta 1881. v Belemgradu. Prvič se je vprizorila na belgrajskem gledališču. Igrali so jo 40-krat in je še danes na repertoarju belgrajskega in novosadskega narodnega gledališča. — 10. »Kosovo«. Zložena je bila v Belemgradu leta 1872. Uvertura spominja na žalostni boj, ki je bilo v njem uničeno srbsko carstvo po Turkih na Kosovem polju leta 1389. — 11. »Mlada Jelka«. Zložena leta 1874. — 12. »Vabilo«. Zložena leta 1870. v Cerkljah na Gorenjskem. — 13. O »Na preju« smo poročali že zadnjič. Nekako čudno se nam zdi, da se večer prireja v proslavo 50letnice slovenske narodne himne, anihče ne čuti potrebo reagirati na očitjanja »Novih akordov«, da je to posnetek stare slovenske narodne pesmi. Taka strokovnjaška očitjanja bi bilo treba vsekakor strokovnjaško ovreči ali pa — potrditi. Če so očitjanja resnična, potem je slava radi »Na preja« odveč. — 14. »Slavnostno overture« je zložil Davorin v Belemgradu leta 1902.

* **Knjiga o lepem vedenju.** Spisal Urbanus. V Ljubljani 1910. Založila »Katoliška Bukvarna«. Malokatera knjiga je bila toliko potrebna in je tako važna za naš narod, kot ravnokar izšla »Knjiga o lepem vedenju«. Že nekaj let sem slovenske knjige o olikih v knjigotržstvu ni bilo dobiti. Pred leti od Jožefa Valenčiča izdana knjiga »Vzgoja in omika« je kmalu pošla, najboljši dokaz za to, kako potrebna je ravnokar izšla knjiga za nas Slovence.

Izšla knjiga nam nudi nebroj lepih naukov. Na 238 straneh nam poda vsega, kar potrebujemo v občejanju. Zlasti prva štiri poglavja »vpljudnost dá notranji izobrazbi pravo veljavo, — sovrážniki olike, — najnujnejše zahteve olike in splošna določila«, nudijo vsem, zlasti pa še našemu kmečkemu ljudstvu, za katero so posebno namenjena, toliko potrebnih navodil in lepih naukov, da naj bi se prebirala zopet in zopet.

Pa ne samo za priprosto ljudstvo je pisana ta knjiga, tudi vsak izobraženec, ki že pozna temeljne nauke olike, najde v njej vsega, kar potrebuje v občejanju s finimi ljudmi. Poleg že omenjenih štirih poglavij se obdelavajo v knjigi v V. delu na straneh 66 do

131 temeljna in podrobna pravila pri pozdravu, pri poklonu, podajanju rok, pri predstavljanju, govori se v njej o nagovorih in naslovih, o vedenju pri mizi in o pogovarjanju v družbi.

VI. del »vedenje v javnosti« nam kaže na 37 straneh, kako se nam je vesti na cesti, v cerkvi, v gostilni, na potovanju in na vozu. Pri poglavju v cerkvi opisuje pisatelj običaje ob rojstvu otroka, navaja opombe za birmanške botre, uči starše, kako naj se vedo ob prvem svetem obhajilu otrok, nam pove, kako naj se obnašamo pri sv. izpovedi pri sv. obhajilu in kadar prinese duhovnik sv. popotnico v hišo, slednjič kako naj se vedeta ženina in nevesta pred poroko in po isti.

Podrobna pravila nas v sedmem delu na straneh 169 do 238 pouče o obiskih in posetih, o posetnicah, o vabilih, o pojedinah, o različnih družabnih prireditvah, o plesu, o posebnih družabnih prilikah in o vedenju v gledališču in v razstavi.

Dobro je napravil pisatelj, da je dodal knjigi na desetih straneh obširno stvarno kazalo v abecednem redu, da takoj lahko najdemo, kar iščemo.

Oblika knjige je priročna in lična. Broširan izvod, tiskan na fin papir, stane le 3 krone, fino vezan pa 4 krone.

Bolečine oslovskega kašlja

se otroku že po dvakratnem zavžitju Scott-ove emulzije bistveno popolnoma olajšajo. Dober sloves Scott-ove emulzije kot olajševalno sredstvo pri oslovskem kašlju se opira na popolno izbornost kakovost njene sestavine, kakor na poseben način Scott-ovega ravnanja in se že 34let dviga od dneva do dneva.

Zdravniki ponovno predpisujejo

Scott-ovo emulzijo

in stariši, ki so jo že enkrat vporabili, bodo zopet vselej segli pri oslovskem kašlju po tem sredstvu.

Prisina le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Cena izborni steklenici 2 K 50 vin.

Dobl se v vseh lekarnah.

3109

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Dr. Ivan Benkovič
odvetnik v Celju
sprejme takoj

odvetniškega substituta

Plača po dogovoru. 3235

Due veliki, prostorni

kleti

porabni tudi kot skladišči, se takoj oddasti. Poizve se pri oskrbniku hiše Turjaški trg št. 2, pritličje, desno. 3237

Najvažnejše je, da se kupi **perje in puh** popolno čisto in brez vsega duha.

Tako perje in puh se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
„ „ „ „ „ „ „ „	2'50	„ bel „ „ „ „ „ „	6'25
„ „ „ „ „ „ „ „	3'35	„ „ „ „ „ „ „ „	6'75
„ „ „ „ „ „ „ „	4'20	„ „ „ „ „ „ „ „	8'35
„ „ „ „ „ „ „ „	5'85	„ „ „ „ „ „ „ „	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Zima zahteva

- gorko odejo, rudeče široke koltre
- K 6'30, pisane široke koltre K 6'60,
- klotaste koltre s pisano podlago
- K 8'80, rožaste flanelaste odeje
- K 3'80, flanelaste rjuhe K 2'—,
- plahte (koce) po K 2'—, 2'50, 3'20,
- 2798 ter K 4'— i t. d., samo pri

R. MIKLAUC, Ljubljana,

Stritarjeva ul. 5. Pošilja se tudi po pošti.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano

črno Dalmatinsko vino

najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4'—

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Zeleznoto vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2'—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281

Trgovski učenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Zahteva se primerno šolsko izobrazbo in veselje do trgovstva. Prednost imajo taki, ki so se že kje trgovstva učili. Oglasbe sprejema in daje pojasnila upravnistvo »Slovenca«. 3187 6

STANOVANJE

z dvema sobama, predsobo in kuhinjo se za februarjev termin odda mirni stranki. Več se poizve pri Aleksandra Götzl, Wolfova ulica 1. 3239

Išče se za

zgradbo tovarne primerno zemljišče

blizu kolodvora kje na Kranjskem ali pa že obstoječe poslopje s parno ali vodno gonilno močjo ali električno napravo primerno za tovarniški obrat. Ponudbe pod šifro W. D. 5377 odpošilja anončna pisarna Rudolf Mosse, Praga, Graben 6. 3166

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča, se oddasta s 1. novembrom. Poizve se pri hišnem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska 2942 ulica št. 6. 1

Proda se iz proste roke

enonadstropna hiša

ob Vodovodni cesti št. 24. v Ljubljani. Zraven je 300 kvadr. sežnjev zasajenega vrta. Več pove lastnik istotam. 3212 4

Veletrgovina specerijskega blaga in deželni pridelkov

ANTON KOLFNC

CELJE Graška cesta 22. (v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po na višjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželni pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel po 2'10, droben po 1'40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke najnovejše mode v največji izbiri po zelo ugodnih cenah priporoča

modni salon P. Magdič,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012